

3 Aruba

Techniek College Rotterdam ondertekent overeenkomst met A-vet

6 Economie

Akkoord China en VS over gedeeltelijke deal

9 Wereld

President Ecuador wil gesprek demonstranten

12 Sport

Kipchoge doorbreekt magische grens van 2 uur

Zeker 1750 illegale bouwwerken op erfpachtgronden

ORANJESTAD — Naast de ongecontroleerde bouw van rancho's in natuurgebieden zijn op erfpachtgronden afgelopen tien jaar zeker 1750 bouwwerken verzezen of uitgebreid, zonder dat de regering hiervoor de benodigde bouwvergunningen heeft verleend. Dat blijkt uit een inventarisatie van de Dienst Openbare Werken (DOW). Het is de bedoeling dat de illegale bouwwerken met terugwerkende kracht worden gereguleerd. De eigenaren moeten alsnog een bouwvergunning aanvragen.

door onze verslaggever
Jan Jager

Afgelopen woensdag meldde de *Amigoe* dat eigenaren van ongeregistreerde rancho's, oftewel vakantiehuisjes op raffen en aan de noordkust, vanaf 1 november twee maanden de tijd hebben om een precario aan te vragen bij de Directie Infrastructuur en Planning (DIP), om zo gebruiksrecht te krijgen voor de ingenomen grond. Illegale rancho's waarvan zich geen eigenaren melden, worden gesloopt. Tijdens de persconferentie waar Infrastructuur-minister Otmar Oduber de maatregel aankondigde, bevestigde hij dat er over een periode van de afgelopen tien jaar waarschijnlijk nog eens 'duizenden' andere bouwwerken zijn verrezen, zonder dat het Land daarvoor de benodigde bouwvergunningen heeft verstrekt. Ook deze niet-wettelijke bouwwerken moeten in het kader van de transparantie die de minister zegt na te streven, worden geformaliseerd. Navraag bij het team Toezicht Handhaving en Controle (THC) van de DOW – verantwoordelijk

voor bouwen – leert dat er 1750 illegale situaties geteld zijn van bouwwerken of uitbreidingen van bestaande bouwwerken die niet vergund zijn, of constructies die groter zijn opgeleverd dan vergund. Er zal op korte termijn ook voor deze illegale bouwwerken een beleid worden vastgesteld. Daarin zal onder meer worden opgenomen binnen welke termijn een aanmelding dan wel aanvraag moet worden ingediend en welke voorwaarden zullen gelden.

2000 achterstallige erfpachtaanvragen

Er zijn bij DIP ook grote achterstanden opgetreden bij aanvragen voor erfpacht. Volgens DIP-directeur Haime Croes liggen er circa 2000 aanvragen voor deze manier van terrein-gebruik op de stapel. Waar erfpachtaanvragen niet zijn behandeld, heeft dit geleid tot inname van grond die voor erfpacht bestemd is, zonder dat daarvoor erfpachtcanon wordt betaald. Burgers en bedrijven bouwen afgelopen jaren lukraak zonder dat ze daar toestemming voor hadden, met of

zonder aanvraag. Croes en zijn voorganger Errol Sjak-Shie, die tot 2010 de scepter zwaaid bij DIP en op contractbasis is teruggehaald, benadrukken dat een niet beantwoorde aanvraag gelijk staat aan een niet gehonoreerde aanvraag en dat een rechtspersoon die toch is gaan bouwen in overtreding is. Op het moment schrijft DIP de indieners alsnog aan met de vraag of een aanvraag nog actueel is of met de mededeling dat een illegale situatie moet worden geformaliseerd.

Oneigenlijk gebruik huurgronden

Een andere categorie van overtredingen die zijn begaan betreft het oneigenlijk gebruik van huurgronden, bijvoorbeeld voor de bouw van appartementencomplexen. Het Land Aruba stelt huurgronden beschikbaar voor agrarische doeleinden. Croes en Sjak-Shie schatten het aantal illegaal gebouwde appartementen op 100. Het is een conservatieve schatting. Croes en Sjak-Shie zeggen met een schone lei te willen beginnen voordat het nieuwe Ruimtelijke Ontwikkelingsplan (ROP) met voorschriften (ROPv) naar verwachting medio april volgend jaar van kracht wordt. Anders dan het oude ROP zijn in dat beleidstuk bepalingen opgenomen ten aanzien van het gebruik van gronden ('voorschriften') en heeft het een juridisch bindende status.

Waar is het vuurtje?

Foto: Jan Jager

ORANJESTAD — Om zijn waardevolle werk onder de aandacht te brengen organiseerde het Brandweerkorps Aruba gistermiddag een parade, die voerde van The Paddock op de LG Smith Boulevard naar het Wilhelminapark. Naast premier Evelyn Wever-Croes (MEP) en 25 brandweerlieden, waren er onder andere ouders met kinderen – in het rood en voorzien van helmen – op het gebeuren afgekomen. In het Wilhelminapark wachtte een versnapering en een brassband.

Tyfoon Hagibis houdt huis in Japan

TOKIO — De ongewoon heftige tyfoon Hagibis kwam vandaag aan land op het schiereiland Izu in de buurt van Tokio. Dat maakte het nationale weerbureau van Japan bekend. Het gaat om de zwaarste tyfoon die Japan treft in 60 jaar. De Japanse autoriteiten deden voor Tokio en zes andere regio's de hoogste waarschuwing uitgaan. Morgen zal de wervelstorm Japan voorbij zijn.

Honderden doden door Turkse inval Noord-Syrië

ANKARA/LONDEN — De Turkse inval in het noorden van Syrië heeft honderden levens geëist. Volgens het ministerie van Defensie in Ankara zijn er 415 strijders van de Koerdische YPG-militie gedood bij het offensief, een claim die niet op onafhankelijke wijze te onderzoeken is.

Het Syrische Observatorium voor de Mensenrechten meldt op zijn beurt dat er zeker 74 Koerdische strijders zijn gesneuveld. Aan de andere kant zijn zeker 49 Syrische rebellen gedood die aan Turkse zijde meestrijden tegen de Koerden. Het aantal burgerdoden is gestegen tot twintig, aldus het Observatorium. De meeste doden zijn gevallen in Tel Abyad. Gisteravond herhaalde de Turkse president Erdogan dat zijn land niet zal stoppen met de operatie ondanks toenemende internationale kritiek. Turkije zal 'niet stop-

Door Turkije gesteunde Syrische rebellen in Ras al-Ain vullen hun munitievoorraad aan.

pen, ongeacht wat iedereen zegt'. Vandaag waren dikke rookwolken te zien boven Ras al-Ain, een van de twee

plaatsen waar Turkije het vizier op heeft gericht. Ook was er zwaar geweervuur te horen. Aan het einde van de ochtend claimde Ankara dat

bevriende Syrische milities het centrum van Ras al-Rain hebben ingenomen. In Tel Abyad was het vandaag iets rustiger.

SCHEDULE FOR THE MOVIES AT PRINCIPAL

THE MOVIES
@ PRINCIPAL

VALID OCTOBER 12 & 13, 2019
SCHEDULE IS SUBJECT TO CHANGE

THE MOVIES
@ RENAISSANCE.AUA

GEMINI MAN SATURDAY 2:45 – 3:15 – 5:15 – 8:00 – 10:30 SUNDAY 1:45 – 2:15 – 4:15 – 7:00 – 9:30	PG13	SP SUB
F*CK DE LIEFDE SATURDAY 7:45 SUNDAY 6:45	PG13	
JOKER SATURDAY 10:00 SUNDAY 9:00	PG13	
ROGUE WARFARE SATURDAY 9:15 SUNDAY 8:15	R	
ABOMINABLE SATURDAY 2:30 – 4:45 – 7:00 SUNDAY 1:30 – 3:45 – 6:00	PG	SP SUB
RAMBO LAST BLOOD SATURDAY 5:45 SUNDAY 4:45	R	

VISIT OUR WEBSITE
WWW.THEMOVIESARUBA.COM

GEMINI MAN SATURDAY&SUNDAY 12:00 – 4:30 – 7:00 – 8:45 – 10:15	PG13	SP SUB
F*CK DE LIEFDE SATURDAY&SUNDAY 8:00	PG13	
ROGUE WARFARE SATURDAY 12:45 – 9:00 – 11:30 SUNDAY 12:45 – 9:00	R	
10 MINUTES GONE SATURDAY&SUNDAY 6:45	R	
JOKER SATURDAY 3:15 – 6:00 – 11:15 SUNDAY 3:15 – 6:00	PG13	
WAR SATURDAY&SUNDAY 2:30	R	
ABOMINABLE SATURDAY&SUNDAY 12:00 – 2:15 – 4:30 – 5:45	PG	SP SUB
RAMBO LAST BLOOD SATURDAY 9:30 SUNDAY 9:30 – 11:45	R	
DORA AND THE LOST CITY OF GOLD SATURDAY&SUNDAY 11:45 – 2:00	PG	SP SUB

THE MOVIES PREMIUM – VIP
“VIP must be 13 years or older guided by an adult to access this experience”

GEMINI MAN SATURDAY&SUNDAY 1:00 – 3:30 – 6:00 – 8:30	PG13	SP SUB
JOKER SATURDAY&SUNDAY 9:45	PG13	
ROGUE WARFARE SATURDAY&SUNDAY 1:45 – 7:30	R	

ASD

HOTEL & RESTAURANT
EQUIPMENT & SUPPLIES

Showroom Sales Representative

Responsibilities

- Maintain high customer satisfaction
- Maintain a nice work area / showroom
- Sell in stock products
- Take pride and represent the ASD brand

Required

- Good verbal and written communication in primary languages
- Knowledgeable computer skills
- Positive selling attitude
- Dynamic and responsible
- Food and beverage knowledge is a plus

Send your application and motivational letter to: mabel@asdaruba.com

Verzekeringen
Pensioenen
Hypotheken

ASCA

ASSURANTIE SERVICE CENTRUM ARUBA N.V.
Dienstverlening met een
persoonlijk karakter

Tel. 582-2720 • Fax 582-0200
Beatrixstraat 34 • Oranjestad
email: insurance@asca.aw

Fundacion
Alzheimer
Aruba

Bo aporte, un
compromiso pa nos
progreso!

AMIGOE

De Krant!!

Sinds 1884

www.amigoe.com

Openingstijden van maandag t/m vrijdag
van 8:00 am tot 4:30 pm.
Bilderdijkstraat 16, kantoor 1 en 2
(schuin tegenover de Colegio Arubano)

ABONNEER
NU!
582-4333

ANIMAL RIGHTS ARUBA
We Save. We Care. We Educate!

WE SAVE, WE CARE, WE EDUCATE!

E-mail: info@animalrightsaruba.com

Website: www.animalrightsaruba.com

Phone numbers: 593-4584

For donation Aruba Bank, account
number: 123.311.213

Aruba is Beautiful!
...And Clean...

Support:
Fundacion
Aruba Limpi

583-8383

Kidneys

297

Be aware, stay healthy!

Fundacion pa Hende Muhe
den Dificultad
Bel: 583 5400 – Primavera 1-B
Ma –Vr 8 am – 5 pm

STOP Huiselijk geweld!

Christmas
BASKETS BY ROMAR

The Perfect
Corporate Gift!

Jolly Elf
WINE & LIQUORS:
DIABLO RED BLEND WINE
HEINEKEN MAGNUM
RUFFINO PROSECCO
PONCHE CREMA
SNACKS:
CHOCOLATE
MUNCHIES CHIPS
DIP
Afl. 125

Jingle Bells
WINE & LIQUORS:
LAN SANTIAGO RUIZ
LAN CRIANZA
RUFFINO PROSECCO
PONCHE CREMA
OLD PARR -
LIMITED EDITION
SNACKS:
CHOCOLATE
MUNCHIES CHIPS
DIP
Afl. 175

Reindeer
WINE & LIQUORS:
FAT BASTARD ROSE
TORRESELA PROSECCO
LAN SANTIAGO RUIZ
LAN CRIANZA
PONCHE CREMA
OLD PARR - LIM. EDITION
CIROC FLAVOR
SNACKS:
CHOCOLATE, MUNCHIES CHIPS
DIP
Afl. 225

Snow Man
WINE & LIQUORS:
LUIGI BOSCA MALBEC DOC
SANTA MARGHERITA PROSECCO
HAHN CHARDONNAY
HEINEKEN MAGNUM 0.75L
PONCHE CREMA
OLD PARR LIMITED EDITION
CIROC FLAVOR
SNACKS:
CHOCOLATE, MUNCHIES CHIPS
DIP
Afl. 275

Wine Lovers' Pack 1
• MARQUES CHARDONNAY
• DIABLO TINTO
• CHOCOLATES
Afl. 75

Wine Lovers' Pack 2
• DIABLO TINTO
• ALISSA PINOT GRIGIO
• LUIGI BOSCA MALBEC DOC
• FAT BASTARD SAUVIGNON BLANC
Afl. 100

PLACE YOUR ORDER AT
523-4676
OR BY EMAIL
DIANNE.DEKORT
@ROMARTRADING.COM

Ook DPS maakt begin met digitalisering onderwijs

ORANJESTAD — Tijdens de persconferentie die Onderwijs-minister Rudy Lampe (RED) donderdag gaf, kondigde hij aan dat een aantal scholen van de Dienst Publieke Scholen (DPS) voorzien wordt van digiboards. Uiteindelijk zal afscheid genomen worden van de schoolborden en krijtjes. Dit is de eerste fase van de transitie, meerdere digiboards volgen in een latere fase.

Digiboards zijn grote beeldschermen die op dezelfde manier werken als een tablet die de gebruiker in zijn hand houdt. De schermen zijn interactief, de gebruiker kan net als op een tablet klikken, swipen en typen. Doordat de schermen verbonden zijn met het internet kan alle mogelijke informatie gepresenteerd worden, ook eigen presentaties van de leerkracht of een leerling. Minister Lampe schetste daarnaast de mogelijkheid van verbinding tussen de schermen. Een les die gegeven wordt op één school kan dan tegelijkertijd gevolgd worden op andere scholen.

Eerste stap

De aanschaf van een tiental schermen is een eerste stap.

De schermen die nu op de scholen geïnstalleerd worden, zullen ingezet worden bij lessen en scholing van leerkrachten. Daarna zullen alle lokalen een digiboard krijgen en kunnen in al die lokalen lessen gegeven worden met een digitale presentatie. De leerkrachten krijgen (nog) geen laptop van de school voor het maken van eigen digitaal lesmateriaal. Volgens de minister wordt er per school 1 zogeheten ambassadeur aangewezen voor de digitalisering en wordt het 'train the trainers'-model gehanteerd.

Met de komst van de digiboards zet DPS een eerste stap op het pad van digitalisering. Ook met de boards werken de leerlingen nog

met traditionele schriften en boeken. Verdergaande digitalisering betekent dat ook de leerlingen hun werk digitaal uitvoeren, het internet inzetten bij het verzamelen van informatie en hun presentaties digitaal begeleiden. Niet alleen de techniek is daarbij van belang, leerlingen moeten bijvoorbeeld ook leren kritisch om te gaan met de informatie die online te vinden is, laat de minister weten.

Digitalisering

DPS is niet de enige scholengroep die met digitalisering bezig is, maakt de minister duidelijk. Stichting Katholiek Onderwijs op Aruba (Skoa) en Stichting Middelbaar Onderwijs Aruba (Smoa) zijn bijvoorbeeld al enkele jaren op pilotscholen en pilotklassen overgegaan bij het geven van digitaal onderwijs. Daarbij hebben ze meer stappen gezet dan DPS door ook de leerlingen digitaal te laten werken met tablets en het onderwijsmateriaal digitaal aan te bieden.

Techniek College Rotterdam ondertekent overeenkomst met A-vet

DEN HAAG — In het Arubahuis is een Memorandum of Understanding (MoU) ondertekend tussen Aruba Vocational Education, Training Institute (A-vet) en het Techniek College Rotterdam (TCR). De overeenkomst is ook ondertekend door minister van onderwijs Rudy Lampe (RED), waarna hij de partijen te woord stond via een audiovisuele verbinding.

Tevens was de gevolmachtigde minister van Aruba Guifred Besaril bij de gelegenheid aanwezig. De minister heeft onder andere gesproken over het belang van 'life long learning'. Ook sprak de minister over het tekort aan mensen die de Arubanen moeten opleiden. Met deze overeenkomst hoopt

de minister een oplossing te hebben gevonden. Volgens de minister is het van groot belang dat er een tussenpersoon is tussen het Arubahuis en de Nederlandse instituties.

Samenwerking

Gina Maduro, directrice van de A-vet, vertelt dat Aruba

een onderwijssysteem heeft dat totaal anders is dan in Nederland. "De studenten die de training van dit project succesvol afsluiten ontvangen een diploma van het TCR", aldus Maduro. Ook Hendrik Stevens, directeur van TCR, was aan het woord.

Hij voelt zich erg vereerd dat A-vet een samenwerking wil aangaan met het TCR. "Dit plan van aanpak is een klein begin om de fundering te leggen voor de samenwerking. Wij kunnen hier aankomende jaren verder op bouwen", vertelt Stevens.

Raad van State pleit voor vrijhandelsgebied in Cariben

DEN HAAG — Het is tijd voor een akkoord over vrije handel tussen de drie autonome landen en de eilanden in het Caribisch deel van het Koninkrijk. De Raad van State doet die oproep in het advies over de coördinatie van beleid voor Bonaire, St. Eustatius en Saba. De Nederlandse regering is positief over het voorstel en wil mogelijkheden bespreken met Curaçao, Aruba en St. Maarten.

De Raad van State schrijft dat er al jaren een wens is voor vrij verkeer van goederen en personen tussen de eilanden onderling. In 2015 was er een plan voor de oprichting van een zogeheten vrijhandelsgebied of douane-unie. Het plan is echter nooit uitgevoerd door de vereiste investering in de samenwerking tussen de douane op elk eiland, de uitwisseling van gegevens en de afstemming van regelgeving. "Dit valt te betreuren omdat het vormen van een vrijhandelsgebied of douane-unie de samenwerking tussen de landen en de eilanden zou kunnen versterken en de

kosten van het levensonderhoud op de eilanden – met name Saba en St. Eustatius – zou kunnen verlagen. Overigens zou ook Bonaire kunnen profiteren van een douane-unie met Curaçao", aldus de Raad van State. Het instituut adviseert de Nederlandse regering om toch geld hiervoor vrij te maken. Staatssecretaris Raymond Knops is voorstander van samenwerking. "Met dit principe in gedachten treedt het kabinet met de landen en de openbare lichamen in overleg over het opzetten van een verdergaande douanesamenwerking tussen Aruba, Curaçao, St. Maarten

en Caribisch Nederland. Een vorm van vrijhandelsgebied of douane-unie kan een belangrijke impuls geven aan de groei van de handel en investeringen en de kosten van het levensonderhoud verlagen", schrijft hij. De Raad van State noemt de ook mogelijkheden van samenwerking in het onderwijs, de training voor bestuurders en twee Rekenkamers, één voor de Bovenwinden en één voor de Bovenwinden. In een reactie vult de staatssecretaris het lijstje aan met gezondheidszorg, de uitwisseling van kennis over landbouw en energie en de samenwerking in de zorg. "Een pleeggezin op Curaçao kan een oplossing zijn voor een kind dat op Bonaire niet langer thuis kan wonen, maar vanwege de afstand en taal liever niet op St. Eustatius, Saba of in Nederland geplaatst wordt", aldus Knops.

Atraco Team slaat toe

SAN NICOLAS — Het Atraco Team van het Korps Politie Aruba (KPA) heeft gisteren verschillende invallen gedaan in verband met recente gewapende overvallen. Zo werd samen met het Arrestatie Team een inval gedaan bij een woning in De Vuyst. Daar werden een 24-jarige man met initialen A.A.B. en een 22-jarige vrouw met initialen J.M.R. gearresteerd. Later werd ook een inval gedaan bij een woning aan de Weg Seroe Blanco. Daar werd een revolver van het merk Smith & Wesson gevonden. In een korte verklaring aan de pers meldt het KPA dat deze revolver waarschijnlijk werd gebruikt bij de gewapende overvallen waar het tweetal eerder op de dag voor werd gearresteerd. Het KPA vraagt de bevolking om vooral de anonieme tiplijn 11141 te blijven bellen.

Stakende politieagenten krijgen bijval andere vakbonden

ORANJESTAD — Leden van politievakbond SPA hielden gistermiddag een actie met minimale bezetting om hun onvrede te tonen over de onderhandelingen met de regering over de indexerings. Een groep politieagenten zat twee uur lang in het pand van de Politie Ontspanningsvereniging Aruba (Pova), waar deze werd vergezeld door de leiders van verschillende overheidsvakbonden.

Volgens SPA en verschillende andere vakbonden heeft de regering sinds de indexeringsonderhandelingen in april zijn gestart nog altijd geen concreet antwoord gegeven op de vraag hoe en wanneer de indexerings van 2018 en de eerste helft van 2019 zullen worden uitbetaald.

Tegen de lokale pers verklaarde Jose Dirksz, voorzitter van politievakbond SPA, gistermiddag aan het eind van de actie dat de vakbondsleden aanvankelijk akkoord waren gegaan met het verzoek van Justitie-minister Andin Bikker (POR) om hen toe te spreken in het clubhuis. Ze zagen daar echter alsnog van af. "Als we al sinds april onderhandelen met de regering, waarom wil de minister pas nu we

in actie zijn gegaan met ons overleggen?", aldus Dirksz. De leiders van de vakbonden Simar, Seppa en Sada waren gistermiddag wel welkom bij de Pova. "Zij waren hier gekomen om ons moreel te ondersteunen en namen het woord. Dit is de eerste stap van hoe wij zullen opkomen voor onze rechten. We zijn nog altijd bereid om rond de tafel te gaan met de regering, maar er moet duidelijkheid komen", aldus Dirksz.

Tijdens een persconferentie op het Bestuurskantoor afgelopen donderdag vroeg Justitie-minister Bikker aan de leden van SPA om begrip en geduld, aangezien de regering een staatsschuld van 90 procent van het bruto binnenlands product heeft geërfd en vanuit Nederland

onder druk staat om de personeelskosten te verlagen.

Wayaca

De minister had toen ook SPA verzocht om een gesprek diezelfde middag. Dat gesprek ging door en er werden in elk geval wel nieuwe afspraken gemaakt voor een nieuw onderkomen van de rechercheafdeling van het bureau Oranjestad. Dat had eergisteren namelijk het werk neergelegd omdat de aan hen beloofde nieuwe werklocatie in Wayaca nog altijd niet is opgeleverd. De rechercheurs moesten gedwongen op andere bureaus kantoor houden nadat er schimmel was gevonden op de muren van hun pand aan de Frankrijkstraat. Er werd hun een nieuw onderkomen in Wayaca beloofd, maar daar kwam niets van terecht. Gisteren verklaarde SPA-voorzitter Dirksz dat minister Bikker heeft beloofd om op korte termijn het pand in Wayaca gereed te hebben om de rechercheafdeling van het bureau Oranjestad te kunnen huisvesten.

IN HET KORT

Ninja betrapt

Donderdagavond laat kwam een bewoner van een huis in Nuñe thuis en bespeurde onraad. De deur van haar huis stond open, ze ging naar binnen en ze voelde dat er iemand aanwezig was. Ze zag een man die gekleed was als een ninja: zwarte kleding met een beige riem. Ze kreeg een klap in haar nek van de onbekende ninja, waarna die het pand gehaast verliet. De partner van de vrouw was de hele tijd in huis, maar die was tv aan het kijken en merkte niets. Nader onderzoek leerde dat een beurs met een inhoud van 125 florin vermist werd. Bij de politie werd aangifte gedaan.

Muziekoverlast

Uit een bar in Seroe Blanco klonk donderdag midden in de nacht nog luide muziek. De politie werd gebeld en die kwam ter plekke poolshoogte nemen. De agenten constateerden dat er sprake was van geluidsoverlast. Bovendien waren er twijfels over de aanwezigheid van een vergunning. In de bar waren nog zo'n tien mensen aanwezig. De barbediende werd om een vergunning gevraagd, maar die bleek niet beschikbaar. Er restte de politie geen andere mogelijkheid dan het sluiten van de bar en het wegsturen van de bezoekers. De rust in Seroe Blanco keerde weder.

Aanhouding documentlozen

Donderdag aan het begin van de avond zag een politieursurveillance twee mannen lopen bij bar Pacifico in Paradera. De agenten waren bezig met een verkeerscontrole, maar wilden toch even de beide mannen aanspreken. Dat lukte niet omdat het tweetal het op een lopen zette. Twee agenten zetten de achtervolging in. Dat werd nog moeilijk toen het tweetal uit elkaar ging en in verschillende richtingen verder holde. Die strategie leverde niet het gewenste resultaat op: beide mannen werden in de kraag gegrepen en overgebracht naar de politiepost in Shaba. Daar bleek dat het om twee Venezolanen ging zonder verblijfsvergunning. Ze werden naar de Warda di Costa gebracht voor uitzetting.

CMB tekent voor het eerst cao

ORANJESTAD — De Caribbean Mercantile Bank (CMB) ondertekende deze week na maanden te hebben onderhandeld, een cao met arbeidersvakbond FTA namens de medewerkers van de bank. Het is voor het eerst dat de CMB een collectieve arbeidsovereenkomst heeft.

Via een persbericht laat de bank weten dat met de komst van de cao er meer aandacht komt voor bepaalde sectoren en ook aanpassingen zijn aan de orde.

Eerder vorig jaar schreef de *Amigoe* dat de CMB-medewerkers via een referendum wilden afdwingen dat vakbond FTA erkend werd. De directie van de bank wilde begin vorig jaar FTA namelijk niet erkennen als formele vertegenwoordiger. Aanleiding voor de onrust bij de medewerkers en om zich aan

te sluiten bij een vakbond, waren de aangekondigde aanpassingen in de arbeidsvoorwaarden. De directie liet op 20 november 2017 in een brief weten dat er diverse aanpassingen gedaan zijn en dat die per 1 januari 2018 zouden ingaan.

Dit werd aan de medewerkers meegedeeld zonder enige uitleg, 'cambio y punto' was het overheersende gevoel na het lezen van deze mededeling. Een arbeidsvoorwaarde zoals gratificatie, ofwel 'bashi premie', werd in zijn geheel afgeschaft, maar ook jubileumuitkeringen, spaarplannen en bonussen waren allemaal ingekort of afgeschaft. Pas nadat de medewerkers actie ondernamen en naar de vakbond stapten, werden de voorgestelde aanpassingen teruggedraaid. Volgens vakbondsmann Rudy Geerman viel dit echter onder een van de technieken van het bedrijf de medewerkers te ontmoedigen om te gaan stemmen.

UIT BEELD – IN BEELD

Eén foto zegt meer dan duizend woorden. Het kan intrigeren, emotioneren en choqueren of voor eeuwig op je netvlies worden gebrand. De *Amigoe* zoekt wekelijks de meest indrukwekkende en mooie foto's uit die de krant om redactionele redenen net niet hebben gehaald.

Toiletpot

Een verslaggever van de *Amigoe* zag onlangs een toilet-pot staan op het strand bij Zeewijk, wat wel voor een erg bizar beeld zorgde. Het deed de verslaggever ietwat denken aan het werk van Duchamp, genaamd

'Fountain'. Er is melding van gemaakt bij het Bureau City Inspector om de wc-pot weg te laten halen.

Nieuw strand

Op de plek waar ooit het Bushiri hotel prijkte is maagdelijk wit zand ge-

stort waarmee Bushiri Beach een feit is. Het witte sediment ligt nog deels op bulten, maar het nieuwe strand wordt al voorzichtig gebruikt door zwemmers.

Onthutst

De afgelopen week was het weer vrij wispelturig waarbij de harde wind en regen voor veel overlast zorgde. Zo ook bij Boca Catalina waarbij een strandhut, een zogeheten 'palapa' wegwaaide.

Splish Splash

En dan hier de obligate het heeft weer eens een keer keihard geregend op Aruba'-foto. Normaal gesproken werkt de afwatering bij de rotonde van Tanki Flip prima, in tegenstelling tot de meeste nieuwe rotondes van Watty Vos Boulevard en de net geopende rotonde van Noord. Maar het plensde in de nacht van donderdag op vrijdag zo hard dat het zelfs daar een waterballet van jewelste werd.

Nieuw strand

Toiletpot.

Splish Splash

Onthutst.

STICHTING PROTESTANTS CHRISTELIJK
ONDERWIJS ARUBA

Maakt het overlijden bekend van:

De heer Marciano Angela

Vader van onze collega Karen Angela

Ons medeleven gaat uit naar Karen, Juni, Dr Rollyn en overage familie.
Moge de heer Angela in vrede rusten.

*De Heere riep je bij je naam
En jij mocht tot de Vader gaan*

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA N.V. • Bilderdijkstraat 16-2 • Tel: 582-4333 • Fax: 582-2368

Dé Krant!!

Sinds 1884

Uitgeverij Amigoe (Aruba) N.V. zoekt per direct een senior redacteur

Senior Redacteur

(fulltime)

Ben jij iemand die kritisch is, snel kan schakelen en al sporen in de journalistiek heeft verdiend? Schrijf jij met gemak dagelijks over onderwerpen als politiek, economie, gezondheidszorg of onderwijs en ben je niet bang om net die ene prangende vraag te stellen? Dan zijn wij op zoek naar jou!

Ons Amigoe redactie-team is op zoek naar een ervaren nieuwsredacteur.

Wij zoeken iemand die:

- Op de hoogte is van ontwikkelingen in het lokale nieuws
- Een scherpe pen heeft
- Een breed netwerk heeft
- Interviews afneemt
- Kritische vragen stelt
- Initiatief neemt en zelf artikel-ideeën aandraagt
- Al een aantal jaar relevante werkervaring heeft

Wij bieden jou:

- Een uitdagende functie waarbij geen dag hetzelfde is
- Een werkplek waar je jezelf kunt ontwikkelen en eigen initiatief kunt nemen
- Een enthousiast team dat voor je klaarstaat

Vereisten:

- HBO opleiding (journalistiek of communicatie is een pré)
- Schrijft goed Nederlands
- Goede beheersing van Spaans en Engels en Papiaments is een pré
- Flexibel inzetbaar, zowel 's avonds als in het weekend
- Eigen vervoer

Graag ontvangen wij je reactie vóór 31 oktober 2019. Stuur je motivatie en cv naar arubaredactie@amigoe.com onder vermelding van 'Senior Redacteur'.

WIN

Amazing Prizes!

#AMIGOEBCREATIVE

ALL INCL. TRIP TO CURACAO

FREE
SUBSCRIPTIONS

ASUS
TABLET

WEEKEND STAY
FOR TWO

AMIGOE
MERCH

Like
Amigoe Aruba
on Facebook

Take
a selfie with
an Amigoe
or AoS

1 LIKE
=
1 VOTE

LIKE THE PAGE
INSTANTLY?

scan the code!

TAG AMIGOE
AND
SHARE!

**WINNERS WILL
BE ANNOUNCED
DECEMBER 18,
2019**

www.amigoe.com • Bilderdijkstraat 16-2 • T: 582-4333

ARUBA
AIRLINES

RENAISSANCE
CURAÇAO RESORT & CASINO

CARNAVAL CASINO
CURAÇAO

The Mill
RESORT ARUBA

SETAR
Creating Connections

AMIGOE
Meer dan alleen een kraant!

Al ruim 100 aanmeldingen ‘sunrise walk for mental health’

ORANJESTAD — Wandelen in de natuur, een gezonde geest. Dat is het idee achter de ‘sunrise walk’ in Nationaal Park Arikok die morgenochtend om 06.30 uur start bij Hofi Shon Shoco, direct naast het bezoeker-centrum.

De ‘sunrise walk for mental health’ is een initiatief van Respaldo en Nationaal Park Arikok. Met de wandeling in de natuur wil Respaldo aandacht vragen voor het belang van een goede mentale gezondheid. Uit onderzoek van de Stanford Universiteit blijkt dat wandelen in de natuur voor een positief gevoel zorgt. Een wandeling van 90 minuten had al een duidelijk meetbaar effect op

het geestelijk welzijn van mensen. Via de Facebook-pagina van Respaldo hebben zich reeds 101 mensen aangemeld, 495 mensen zijn geïnteresseerd. Een positief gevoel is geen overbodige luxe. Veel mensen ervaren tegenwoordig somberheid, wat kan omslaan in een depressie, stelt psychiater Alex de Bruijn van Respaldo. Volgens De Bruijn is depressie een van

de meest voorkomende ziekten van de moderne tijd. Een somber gevoel dat niet weggaat, geen of weinig interesse hebben in dingen die je normaal wel interesseerden en het niet meer kunnen genieten van dingen, kunnen duiden op een depressie. Andere uitingsvormen zijn verminderde eetlust of juist het tegenovergestelde: je gaat juist te veel en te ongezond eten. Je kan niet meer goed slapen of je functioneert heel traag. Het kan zelfs leiden tot suïcidale gedachten. Volgens De Bruijn is een depressie een ziekte van het

gevoel. “Je voelt bijna alleen nog negatieve emoties. Je zet als het ware een zwarte bril op. Alles wordt negatief gekleurd. En dat kan je niet stoppen. En, met die zwarte bril kijk je ook naar de toekomst. Wat je ziet is wanhoop. ‘Dit gaat nooit meer beter worden’. Dat klopt niet! Een depressie is goed te behandelen. Het is niet zo zwart als jij denkt. Het is jouw depressie die je dat doet geloven.”

Positief gevoel
Wereldwijd zijn er vele effectieve handelingen voor een depressie ontworpen en on-

derzocht. Uit tal van onderzoeken blijkt dat die behandelingen werken, Respaldo is een gespecialiseerde instelling die mensen met een depressie een behandeling op maat biedt. Maar soms zit het ook in kleine dingen. Een wandeling in de natuur kan een negatieve stemming transformeren in een positief gevoel. De sunrise walk for mental health vraagt daar aandacht voor. De wandeling wordt geleid door medewerkers van het park en van Respaldo. Deelnemers kunnen zich nog aanmelden via de Facebookpagina van Respaldo.

ESA start paardenranch voor zieke en zwakke paarden

ORANJESTAD — De Equine Sanctuary Aruba (ESA) heeft een ranch genaamd Faye Ranch opgericht om zieke en zwakke paarden te helpen.

Het initiatief om deze ranch te openen komt van Frederique Drost. Zij legt uit dat de naam afkomstig is van een adres in Houston, waar een zelfde soort paardenranch gelegen aan Faye Road bestaat. Met de Faye Ranch wil zij de Arubaanse gemeenschap informeren over de zorg van paarden en de deuren van de ranch openen voor de scholen op het

eiland. Bij een bezoek aan de ranch staat de zorg voor dieren en hun natuurlijke omgeving centraal. Drost, afkomstig uit Nederland, had altijd al interesse in paarden. Op jonge leeftijd was er zelfs bij haar heilige communie een paard aanwezig, genaamd Parinka. Lightfeet was haar volgende paard, met een naam afkomstig uit de serie genaamd Arendsoog. Momenteel zorgt zij al meer dan veertig jaar voor paarden.

Ranch
De familie de Jong-Drost reisde veel vanwege hun

werk. Na een periode in Amerika is de familie naar Aruba gekomen. Zij hebben een huis gekocht nabij het Nationaal Park Arikok, met veel ruimte rondom.

Hier zijn uiteindelijk de plannen voor een paardenranch werkelijkheid geworden. De eerste twee paarden die op de ranch wonen heten Olympia en Rocky. Olympia was helaas niet te redden, het paard leed enorm veel pijn, laat de paardenopvang weten. Naast Rocky is er nog een paard op de ranch genaamd Prince.

Hoefspecialist
Drost maakt duidelijk dat zij een hoefspecialist is. Zij kan de hoeven van paarden en ezels behandelen, wat enorm

belangrijk is voor de gezondheid van de dieren. Het heeft onder andere invloed op het zenuwstelsel in de benen van de paarden en ezels.

Aruba Wellness

Honeymoon in dushi tera

Henry Does is arts en schrijver. Op deze plek verhaalt hij elke zaterdag over wellness-ervaringen in de natuur en andere contexten van Aruba. Voor reacties op deze column: henrydoes@hotmail.com.

Aruba is een populaire bestemming voor de honeymoon, de speciale vakantie van pasgetrouwden. De Aruba Tourism Authority (ATA) heeft zelfs een speciale unit voor de honeymoon niche. Het was in de belle époque, de Europese glorie tijd aan het eind van de negentiende eeuw tot vóór de eerste wereldoorlog, dat de huwelijksreis als onderdeel van masatoerisme opkwam. De pasgetrouwde stellen trokken toen naar de stranden van de Franse Riviera en Italië, en naar romantische steden als Rome, Verona en Venetië. Nu zien we op Eagle Beach of Palm Beach beelden van blijde mensen in huwelijksgewaad, foto's en videofilmpjes maken bij zonsondergang. Familie en vrienden komen vaak mee en begeleid door romantische melodieën van de Caribische steeldrum, met de blote voeten in het witte strandzand, zittend aan goed gedekte tafels, proosten zij op de liefde en het geluk. Gisteravond nog moest Cecilia voor Ray en Julia een sunset honeymoon dinner organiseren. Hoewel ze dit werk al vijftien jaar doet, is het routineuze niet haar stijl. Ze blijft nieuwsgierig naar elk nieuw huwelijkspaar en vond het reuze interessant te horen hoe de geliefden in de liefde staan en van welke toekomst zij dromen. Maar wat Julia uit

Seattle haar gisteren vertelde had zij nog niet eerder gehoord. Nadat Cecilia haar gevraagd had wat deze honeymoon voor haar betekende stak ze van wal. ‘Er is een verhaal dat de wortels van de honeymoontraditie liggen in de periode dat er nog sprake was van bruidroof. De man leerde in de wittebroodsweken zijn prooi kennen.’ ‘Dat meen je niet Julia!’, antwoordde Cecilia met een verbaasde blik. ‘Julia glimlachte begripvol en ging verder: ‘Ik was ook verbijsterd toen ik het voor het eerst las en ik probeerde mij voor stellen hoe de gestolen bruid zich gevoeld moest hebben.’ Cecilia knikte en zei met een knipoog: ‘Gelukkig ben je hier op Aruba, hier kan de bruid zelfs een man zijn.’ Julia omsloot de rechterhand van Ray met haar handen en keek Cecilia recht in de ogen: ‘Liefde en blijde gevoelens doen ons langer en vitaler leven. Gelijkaardigheid en respect zijn daartoe onmisbaar. We hopen dat Aruba ons dat helpt herinneren, tot in de verre toekomst.’ Cecilia lachte minzaam en fluisterde het jonge echtpaar toe: ‘Aruba dushi tera!’

Regering bedankt Riu Palace Aruba voor vrijwilligerswerk

ORANJESTAD — Minister van Sociale Zaken en Arbeid, Glenbert Croes (MEP), heeft het management van het Riu Palace Aruba een ‘plakaat van erkenning’ overhandigd voor hun maatschappelijke inzet en vrijwilligerswerk. Minister Croes laat weten de sociale verantwoordelijkheid van het Riu hotel te waarderen.

“Wij erkennen de gulheid van de Riu hotels en resorts op Aruba, geleid door Juan Blanco. De rol van de manager bij het uitvoeren van dit sociale werk is van groot belang”, vertelt minister Croes. “Iedereen moet een helpende hand bieden. De overheid

doet zoveel mogelijk om hierbij te helpen. Waar de overheid geen controle heeft, kan de privésector dat extra stapje zetten”, legt minister Croes uit. Riu Palace Aruba en de overheid hebben hierin een goede samenwerking volgens de minister.

Erkenning
Algemeen manager van het Riu Palace Aruba, Juan Blanco, voelt zich vereerd. Ook is hij erg trots op de afdeling Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen van het hotel, die onmisbaar was bij het opzetten van het vrijwilligerswerk. Het Riu Palace Aruba is van plan het vrijwilligerswerk door te zetten in de toekomst.

Aruba is Beautiful!
...And Clean...

Support:
Fundacion Aruba Limpi ☎ 583-8383

Den Cayente

Oppassen!

Ariën Rasmijn (1975) is journalist. Naast zijn publicaties in de Amigoe en diverse andere media schrijft hij in deze column regelmatig over nieuws en politiek op Aruba. Hij stelt reacties op prijs via: dencayente@gmail.com.

Voor de verandering zit het een keer gewoon mee. De regering heeft een deal weten te sluiten met Citgo om vroegtijdig uit het leasecontract te kunnen stappen. Citgo is blut en kan de verplichtingen niet nakomen en zo gebeurt het voor het eerst in de geschiedenis van dit kleine eiland dat we een multinational te slim af zijn. Een multinational op de rand van de afgrond, dat wel, maar deze winst telt gewoon. ‘Gana ta gana’. Een toekomst zonder raffinaderij zit er echter op korte termijn niet meer in. Toen premier Wever-Croes met een inmiddels zeldzame oplichting de MoU met Citgo aankondigde werd een ding meteen duidelijk: we gaan weer vol voor een heropening, op zijn minst van de terminal. Knops en het CAFT hijgen in de nek van deze re-

gering vanwege het financieren van de personeelskosten van het Sociaal Crisisplan dat nog nauwelijks resultaten heeft opgeleverd. De premier gaf zelf ook te kennen dat het land nog ver van huis is als het gaat om het sluiten van het begrotingsgat voor volgend jaar. Extra inkomsten zijn dus keihard nodig en dus moet de oude raffinaderij weer aan de bak om de economie te redden. Sterker nog, het lijkt er heel erg op dat het vooruitzicht op korte termijn van die nieuwe inkomsten het enige is dat een aanwijzing van de Rijkswinsterraad aanstaande vrijdag eventueel zou kunnen afwenden. We starten de oude motor dus maar weer. Voor velen met tegenzin en tegen beter weten in, maar het is niet anders. Ergens is het ook weer een teken dat we ondanks al onze goede voornemens maar niet los kunnen komen van onze oude verslaving. Dit land is gebouwd op pek, zwavel en drek. Het zwarte goud stroomt door onze aderen. Het was altijd onze zegen en onze vloek. Onze opa's, vaders, ooms en neven werden ingenieurs dankzij de raffinaderij. Die

kansen wachten onze kinderen allang niet meer. Waar zij (en wij ook nog steeds) nog wel kans op blijven houden is kanker. In de afgelopen zeven jaar sinds de sluiting van Valero hebben we even mogen dromen van een Aruba zonder die hoop oud ijzer. We hebben mogen dromen van nieuwe initiatieven zoals een cruisehaven, een serverpark en schone, innoverende industrieën op de plek waar ooit de ruwste aardolie werd verwerkt voor de aandrijving van de dikste carbon footprints. Die dromen kunnen voorlopig even terug in de kast, deels door onze eigen dikke schuld. Citgo was vanaf één een wassen neus. Dat kon je al tijdens de opening aan je botten voelen. Op die hete dag zag ik meer

rode overhemden – het uniform van de Chavista-functionarissen – dan mij lief was. Toen hoorden we ook allerlei wilde beloftes van ferrydiensten en gasleidingen. We hadden de ‘pech’ dat net voordat die plannen uitgevoerd konden worden (als dat überhaupt het daadwerkelijke idee was) het kaartenhuis rond Nicolas Maduro in elkaar begon te vallen. Maar toen al was een heleboel fout geld op het eiland gekomen en het witwa... pardon, investeren van dat geld in condominiumprojecten, vastgoed en de overname en oprichting van bedrijven via lokale stromannen heeft ons voor een goed deel op de been gehouden. Maar alles heeft een prijs. Hoe Aruba zal worden gezien na de val van Chavismo en hoe

Euro

Winst

AMSTERDAM — De Europese beurzen zijn gisteren met stevige winsten de dag uitgegaan. Hoop op een positieve uitkomst van de brexit-onderhandelingen en een uitweg uit de handelsimpasse tussen de Verenigde Staten en China gaven het sentiment een steuntje. De olieprijs steeg na een mogelijke aanval op een Iraanse olietanker.

De AEX-index op Beursplein 5 sloot 1,6 procent in de plus op 577,42 punten. De Mid-Kap dikte 1,8 procent aan tot 843,54 punten. De beurs in Frankfurt steeg 2,9 procent en Parijs klom 1,7 procent. Londen werd 0,8 procent hoger gezet.

Industrie- en technologie-concern Aalberts leidde de dans in de AEX-index met een winst van 3,8 procent. Biotechnoloog Galapagos steeg in de ochtend na positieve testresultaten van een behandeling tegen reuma van het bedrijf, maar eindigde uiteindelijk onderaan bij de grote bedrijven met een min van 1,4 procent.

ASML won 2,5 procent in de AEX en Besi was koploper bij de middelgrote bedrijven met een plus van 3,8 procent. Bouwer BAM (plus 2,6 procent) had de wind mee vanwege positieve ontwikkelingen bij de zeeluis in IJmuiden.

De handel in Fagron werd stilgelegd nadat twee groot-aandeelhouders besloten hun belang van bijna 13 procent te verkopen. De toeleverancier van apotheken stond eerder op de dag in de plus na goed ontvangen kwartaalcijfers.

Hugo Boss kelderde 13,4 procent in Frankfurt. SAP steeg ruim 10 procent. Renault won een kleine 5 procent. De automaker heeft topman Thierry Bolloré per direct de deur gewezen, wat gezien wordt als een handreiking naar partner Nissan.

Wall Street

Omhoog

NEW YORK — De aandelenbeurzen in New York zijn gisteren met flinke winsten gesloten. Het sluiten van een gedeeltelijke handelsdeal tussen de Verenigde Staten en China deed de koersen goed. Volgens president Donald Trump gaat het om een uitgebreide deal en is er ook op de fundamentele zaken voortgang geboekt. Ook uit de brexit-hoek kwamen positieve signalen.

De Dow-Jonesindex sloot 1,2 procent hoger op 26.816,59 punten. De breed samengestelde S&P 500 werd 1,1 procent hoger gezet op 2970,27 punten en technologiebeurs Nasdaq kreeg er 1,3 procent bij, op 8057,04 punten.

De Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk gaan intensief onderhandelen over een brexit-deal. Eerder hadden EU-onderhandelaar Michel Barnier en de Britse brexit-minister Stephen Barclay al een ‘constructieve ontmoeting’ en die gaf voldoende aanleiding voor verder overleg.

Olieprijzen stonden gisteren duidelijk hoger. Amerikaanse olie werd 2,1 procent duurder op 54,68 dollar. Brent-olie ging voor 60,50 dollar van de hand, een stijging van 2,4 procent. De spanningen tussen aartsvijanden Iran en Saudi-Arabië zijn de laatste weken hoog opgelopen.

GM dikte 2,6 procent aan. De autofabrikant zou zijn bod in de onderhandelingen met vakbond UAW hebben verhoogd. Mogelijk komt er daardoor een einde aan de stakingen bij GM. Taxi-app Uber nam een meerderheidsbelang in de Chileense boodschappenbezorger Cornershop en werd 4,4 procent hoger gezet.

De euro was 1,1039 dollar waard, tegen 1,1044 dollar bij het slot van de Europese beurzen.

Akkoord China en VS over gedeeltelijke deal

WASHINGTON — De Verenigde Staten en China hebben een akkoord bereikt over een gedeeltelijk handelsakkoord. Dat heeft de Amerikaanse president Donald Trump gezegd na afloop van een ontmoeting met de Chinese vicepremier Liu He. Volgens Trump gaat het om een ‘omvangrijke fase 1-deal’ die evenwel nog niet op schrift gesteld is. Onder meer intellectueel eigendom, financiële diensten en landbouwgoederen zijn in het akkoord opgenomen.

Volgens Trump wordt de deal ‘iets geweldigs voor banken en financiële dienstverleners’. De Amerikaanse president zei verder dat er tijdens de onderhandelingen ook voortgang was geboekt op ‘fundamentele zaken’. Ook zou China voor tussen de 40 en 50 miljard dollar aan Amerikaanse landbouwgoederen kopen. De Amerikaanse minister van Financiën Steven Mnuchin liet weten dat de VS een aankondigde ver-

Foto: AFP

Donald Trump gisteren tijdens de persconferentie over de deal met China.

hoging van importheffingen op 250 miljard dollar aan Chinese goederen, die dinsdag in zou gaan, tegenhouden. Handelsgezant Robert Lighthizer liet echter weten dat er nog geen beslissing is genomen over nieuwe tarie-

ven die in december ingaan. De gedeeltelijke deal zou een staakt-het-vuren in de handelsoorlog tussen de twee landen kunnen inleiden en een opmaat kunnen zijn voor een bredere handelsakkoord. Dat zouden presidenten

Trump en Xi Jinping later dit jaar kunnen ondertekenen. China en de VS liggen al anderhalf jaar met elkaar in de clinch over een handelsdeal. Een deal die de twee landen eerder bereikten, ging in mei toch niet door.

Nederlanders stallen 53 miljard in belastingparadijzen

BRUSSEL — Rijke Nederlanders stalden in 2016 53 miljard euro in belastingparadijzen, waardoor de fiscus ruim 2 miljard euro misliep. Dat staat in een rapport van de Europese Commissie met schattingen over belastingontwijking op basis van een nieuwe berekeningsmethode.

Nederland neemt daarmee in Europa de achtste plaats in, achter België. Duitsland is koploper met 331 miljard euro, gevolgd door Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Kijkend naar de vermogens als deel van het nationale inkomen voert Cyprus met 50 procent de lijst aan, gevolgd door Malta. Nederland zat in 2016 met 7 procent onder het EU-gemiddelde. Dat percentage is lager dan in de jaren daarvoor.

Vermogenden in Europa hadden in 2016 1,5 biljoen euro op ‘offshore-rekeningen’ staan, blijkt uit het rapport, ongeveer een vijfde van het mondiale totaal. De belastingdiensten in de EU liepen dat jaar naar schatting 46 miljard euro mis. “Onaanvaardbaar”, zegt EU-commissaris Pierre Moscovici (Belastingen). “Dat is geld dat geïnvesteerd had kunnen worden in scholen en ziekenhuizen.”

Hij signaleert een dalende trend sinds 2015. Europees beleid tegen belastingontwijking begint volgens hem vruchten af te werpen. Moscovici is ervan overtuigd dat met al aangenomen maatregelen die de lidstaten nog moeten uitvoeren, het verlies aan belastinginkomsten de komende jaren verder daalt.

Aantal faillissementen nagenoeg onveranderd

DEN HAAG — Het aantal failliet verklaarde bedrijven in Nederland is nauwelijks veranderd. Er werden in september vier bedrijven minder failliet verklaard dan in augustus, aldus het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gisteren.

daarbij op dat dit de bedrijfstak is met de meeste bedrijven. Relatief gezien werden er in september de meeste faillissementen uitgesproken in de horeca, de bouw-nijverheid en de bedrijfstak vervoer en opslag.

Niet gecorrigeerd voor zittingsdagen zijn er 240 bedrijven en instellingen, exclusief eenmanszaken, failliet verklaard. Van alle bedrijfstakken had de handel het grootste aantal faillissementen, namelijk 61. Het CBS merkt

In mei 2013 piekte het aantal uitgesproken faillissementen. Daarna is er tot september 2017 sprake van een dalende trend. Na september 2017 is de trend redelijk vlak. Het aantal faillissementen bereikte in september 2018 het laagste niveau sinds 2001.

Meer partners van libraproject haken af

MENLO PARK — Facebooks cryptomunt libra heeft een nieuwe tik te verwerken gekregen. Creditcardverstrekkers Visa en Mastercard, betalingsbedrijf Stripe en webveiling eBay trekken zich terug als partners van het project en stapten uit de Libra Association. Die organisatie die de digitale munteenheid van Facebook ontwikkelt, komt juist de komende week bijeen om een overeenkomst te tekenen.

haken. Eerder deze maand stapte betalingsbedrijf PayPal al uit het libraproject. Net als dat bedrijf laten Visa, Stripe en eBay nu weten libra met interesse te blijven volgen en open te staan voor een samenwerking in de toekomst. Eerder gingen er al geruchten dat veel bedrijven die zich achter libra hadden geschaard, daar nu hun bedenkingen bij hebben. De aandacht van toezichhouders voor de cryptomunt zou hen zorgen baren. Bovendien zou Facebook te weinig doen om witwassen via libra te voorkomen.

De drie ondernemingen zijn niet de eerste drie die af-

‘Voor het eerst in jaren minder vacatures’

AMSTERDAM — Voor het eerst in jaren daalt het aantal vacatures in Nederland. Daarmee is sprake van een omslag op de arbeidsmarkt. Dat meldt brancheorganisatie van uitzendondernemingen ABU. De organisatie wijst op een analyse van Intelligence Group op vacaturedata van Jobfeed.

In het derde kwartaal was volgens ABU op jaarbasis sprake van een daling van het vacatureaanbod met 5,3 procent. Daarmee is voor het eerst sinds eind 2013 een daling van het aantal

vacatures gemeten. De daling komt niet geheel als een verrassing. “Al dit hele jaar was een afname van de groei in het aantal vacatures te zien”, aldus ABU. De grootste klappen vallen volgens de analyse in de IT. In die sector nam het aantal vacatures met ruim een kwart af. Ook in de communicatie, marketing en pr en in de persoonlijke dienstverlening waren er fors minder banen vrij. De afname van het aantal vacatures moet volgens ABU wel in perspectief worden geplaatst. In de afgelopen jaren steeg het aantal vacatures zeer sterk.

Topman softwaregigant SAP per direct weg

BERLIJN — Bill McDermott treedt per direct terug bij softwaregigant SAP. Hij heeft meer dan negen jaar aan het roer gestaan van de Duitse onderneming. De 58-jarige bestuurder blijft het bedrijf wel tot het einde van het jaar adviseren.

SAP heeft Jennifer Morgan en Christian Klein per direct benoemd als hoogste bazen. Morgan werkt sinds 2004 bij SAP en kwam in 2017 als eerste Amerikaanse vrouw in het bestuur van het concern. De Duitser Klein begon in 1999 bij SAP terwijl hij nog student was. Hij werkte zich omhoog en was sinds 2016 operationeel directeur. McDermott kwam in 2002 bij SAP in dienst en stond sinds 2010 aan het roer. Daarvoor werkte hij bij Xerox en Gartner. SAP kwam ook met voorlopige resultaten over het derde kwartaal naar buiten. Die waren beter dan verwacht.

Foto: AFP

Bill McDermott (m).

NEW YORK				AMSTERDAM			
	11-Oct				11-Oct		
DOW JONES	26.816,59	1,21%	AEX	577,42	1,59%		
S&P 500 INDEX	2.970,27	1,09%	ARCELMITTAL	13,45	5,87%		
NASDAQ	8.057,04	1,34%	AEGON NV	3,88	2,35%		
AMAZON.COM INC	1.731,92	0,66%	KONINKLIJKE AHOL	22,84	1,62%		
APPLE INC	236,21	2,66%	AKZO NOBEL	82,85	1,16%		
BAIDU INC SP ADR	104,66	0,76%	ASML HOLDING NV	236,30	2,49%		
BERKSHIRE HATH-B	208,08	0,56%	DSM (KONIN)	110,00	3,82%		
BOEING COITHE	374,92	1,06%	HAL TRUST	134,60	0,90%		
CITIGROUP INC	70,10	2,16%	HEINEKEN NV	96,78	0,35%		
COCA-COLA CO	53,30	-0,67%	ING GROEP NV	9,84	3,92%		
COSTCO WHOLESALE	297,60	0,15%	KPN (KONIN) NV	2,95	0,75%		
WALT DISNEY CO	130,02	0,53%	KONINKLIJKE PHIL	39,12	3,06%		
3D SYSTEMS CORP	7,90	1,28%	RANDSTAD NV	46,11	3,34%		
EBAY INC	38,55	1,63%	ROYAL DUTCH SH-A	26,29	1,25%		
FACEBOOK INC-A	184,19	2,31%	TOMTOM	10,29	2,31%		
GENERAL ELECTRIC	8,80	4,14%	TOTAL SA	46,42	2,47%		
ALPHABET INC-A	1.215,71	0,52%	UNILEVER NV	53,61	-0,92%		
HP INC	16,24	1,31%	W.P. STEWART HOL	536,29	1,67%		
HOME DEPOT INC	234,66	1,32%					
INTEL CORP	52,09	1,92%	SCOTIABANK FUNDS		10-Oct		
JOHNSON&JOHNSON	131,33	1,76%	MONEY MARKET	13,5085	0,00%		
MICROSOFT CORP	139,68	0,42%	US DOLLAR BOND	2,8404	-0,40%		
PROCTER & GAMBLE	121,09	-0,70%	GLOBAL GROWTH	2,9833	1,07%		
ROYAL DUTCH-ADR	57,85	1,03%	US GROWTH	16,5595	0,63%		
STARBUCKS CORP	86,36	0,47%	CANADIAN GROWTH	2,6899	0,46%		
TWITTER INC	40,36	2,07%	FUNDS		10-Oct		
WALMART INC	120,24	0,53%	BGF CONT EUR FLEX	29,24	2,27%		
EXCHANGE TRADED FND				10-Oct			
ALERIAN MLP - AMLP	8,82	0,11%	BGF EMKT BOND	18,59	0,22%		
ISH GBL HY BD - GHYG	48,75	0,43%	BGF FIX INC GBL OP	14,82	-0,07%		
ISH BOXX HY BD - HYG	86,77	0,42%	BGF GBL ALLOCATION	57,79	0,78%		
ISH SELECT DIV - DIVY	100,80	1,04%	BGF USD CORE BOND	17,32	-0,46%		
ISH MSCI EMTK - EEM	41,73	1,61%	BGF USD HI YIELD BND	34,60	0,06%		
ISH MSCI PAC - EPP	44,77	1,52%	TEMPLETON GBL BND	25,19	-0,12%		
ISH RUSSELL - IWV	173,41	1,13%	TEMPLETON ASIAN SM	49,01	0,02%		
ISH S&P 500 - SPY	179,60	0,82%	CURRENCIES		11-Oct		
ISH EUROPE - IEV	43,51	2,11%	YEN/USD	108,2900	0,29%		
INVESCO QQQ TRUS	191,11	1,29%	EUR/USD	1,1042	0,34%		
INVESCO DB COMMO	15,29	1,19%	CAN/USD	1,3203	-0,66%		
SPDR S&P INT DIV-DWX	39,30	1,06%	GBP/USD	1,2668	1,81%		
SPDR S&P MID 400	349,03	1,72%	COMMODITIES		11-Oct		
SPDR S&P 600 SMA	66,45	1,93%	OIL WTI	54,89	2,50%		
VANGUARD REIT - VNQ	93,03	-0,64%	GOLD	1489,10	0,00%		
WSDOMTR JAP H EQ-DXJ	51,11	2,28%	SILVER	17,55	0,00%		
			WHEAT	508,06	3,04%		

A Standard Of Excellence Since 1916

Private Banking & Investment Services

Lio Capriles Banking Center | Schottegatweg (oost) z/n
P.O.Box 305 | Curaçao | Tel 466 1818 | Fax 466 1633
e-mail: pbis@mcb-bank.com | website: www.mcb-bank.com/pbis

Laatste oproep medisch specialisten aan regering

VMSC eist nogmaals intrekking landsbesluit

WILLEMSTAD — De Vereniging Medisch Specialisten Curaçao (VMSC) blijft volhouden dat de bezuinigingsmaatregelen in de zorg een ontwrichtende werking zullen hebben op de branch én op de samenleving. Vóór de behandeling van haar rechtszaak maandag tegen de regering, eist de organisatie in een brief nogmaals de intrekking van het landsbesluit dat over de bezuinigingen gaat.

Gezondheid-minister Suzy Camelia-Römer (PIN) wil de zorg herstructureren op het gebied van geneesmiddelen, second opinion, medische uitzendingen en specialistische zorg. Vier landsbesluiten regelen de wettelijke grondslag van deze bezuinigingen die per 1 januari 2020 ingaan.

Die maatregelen dienen om de hoger gecalculeerde exploitatiekosten van het Curaçao Medical Center (CMC) van 59 miljoen gulden te dekken. De regering wil op geneesmiddelen een kostenverlaging van ongeveer 35 miljoen gulden per jaar, terwijl voor medische uit-

zendingen deze verlaging is berekend op 19 miljoen. Het is de bedoeling met betrekking tot de specialistische zorg om rond de 17 miljoen te besparen. Ten slotte wil de overheid ook bezuinigen op zowel het voorschrijven van geneesmiddelen (7 miljoen) als op second opinion (ook 7 miljoen gulden).

Sinds de bekendmaking van de zorgmaatregelen, ageerde VMSC hiertegen. De vereniging benaderde de regering met voorstellen, hield een presentatie in de Staten en plande ten slotte ook persbijeenkomsten in om haar grieven kenbaar te maken. Uiteindelijk besloot het ver-

enigingsbestuur, voorgezeten door Alexander Saleh, om een rechtszaak aan te spannen tegen de regering. Deze dient maandag. In een laatste poging de regering tot andere gedachten te brengen, brachten de VMSC-bestuursleden woensdag een bezoek aan premier Eugene Rhuggenaath (PAR) in Fort Amsterdam. Ze overhandigden een brief waarin ze nogmaals hun grieven bekend maakten en opnieuw de terugtrekking eisten van het gewraakte landsbesluit. In de drie pagina's tellende brief meldt de VMSC dat de zorgmaatregelen de situatie in de patiëntenzorg nog meer zullen verslechteren. In de brief worden de negatieve gevolgen opgesomd: toename tekort medische specialisten en oplopen van de wachttijden, verdwijnen van expertise met als gevolg een enorme 'braindrain', toename medische uitzendingen,

mindere opkomst van lokale specialisten, het verdwijnen van bepaalde medisch specialismen en toename van de werkloosheid in de branch. Verder wijst de VMSC op het feit dat het landsbesluit dat over de bezuinigingsmaatregelen gaat, tot stand is gekomen zonder enig overleg met de beroepsgroep. Ook meldt de vereniging dat er geen enkele onderbouwing is voor de invoering van een leeftijdsgrens van 65 jaar voor specialisten en artsen. De vereniging refereert ook aan het gegeven dat geen enkele expert in de zorg deel uitmaakte van de taskforce dat het landsbesluit had voorgesteld.

Het VMSC-bestuur verzoekt de regering vriendelijk doch dringend het landsbesluit in te trekken of ten minste de inwerkingtreding hiervan per 1 januari 2020 voorlopig op te schorten.

Boeli van Leeuwenprijs uitgereikt aan Norman Moron

WILLEMSTAD — Pianist Norman Moron ontving eergisteren de Boeli van Leeuwenprijs. De prijsuitreiking vond plaats in La Belle Alliance van het Avila Beach Hotel op de geboortedag van de naamgever van de algemene cultuurprijs.

Moron kreeg de prijs voor zijn verdiensten op muziekgebied. Volgens de jury heeft Moron de Curaçaose muziek gepromoot op onvergelijkbare wijze, met positieve energie en veel liefde in zijn spel tijdens lokale en internationale optredens. Bovendien heeft Moron naast zijn inspanningen als componist en uitvoerend muzikant, ook muziek onderwezen aan honderden jongeren. Als pianodocent heeft hij het artistieke niveau op Curaçao hooggehouden.

Daarnaast heeft zijn deelname aan de lokale showbizz en zijn steun aan lokale artiesten hem op Curaçao één van

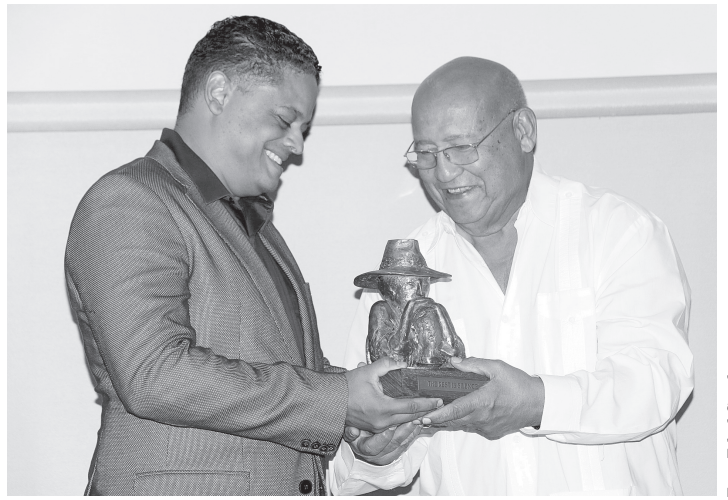

Foto: Edsel Simbo

de belangrijkste personen gemaakt in de muziek.

De Culturele Adviesraad Curaçao is sinds dit jaar belast met de toekenning van de Boeli van Leeuwenprijs. Deze adviesraad is tevens belast met de Cola Debrotprijs, Curaçaos hoogste culturele onderscheiding. Op initiatief van Marilyn Alcalá-Wallé werd in 2009 de Boeli van Leeuwenprijs in het leven geroepen om personen of organisaties die op cultureel,

journalistiek of juridisch gebied een intellectuele prestatie hebben geleverd van wetenschappelijke diepgang, die tevens voortgekomen is uit maatschappelijke betrokkenheid. De tweejaarlijkse prijs bestaat uit een oorkonde, een bronzen beeldje van Boeli van Leeuwen en een som geld. De prijs werd eergisteren uitgereikt door minister van Cultuur Marilyn Alcalá-Wallé en minister-president Eugene Rhuggenaath.

Viering Dia di Outonomia in Punda

WILLEMSTAD — Gouverneur Lucille George-Wout en echtgenoot Herman George, minister-president Eugene Rhuggenaath en de ministers Giselle Mc William en Marilyn Alcalá-Wallé hebben eergisteren deelgenomen aan een van de onderdelen van de officiële viering van de Dag van de Autonomie. De hoogwaardigheidsbekleders en andere bezoekers bevestigden samen wensen aan een boom voor Fort Amsterdam. De opkomst voor de diverse activiteiten op het eiland, in verband met Dia di Outonomia, was zichtbaar laag.

Foto: John Jairo Herrera

Dolfijn FM in gesprek met slachtoffer ontvoering:

‘Vertrouw niemand!’

WILLEMSTAD — “Vertrouw niemand.” Dat is de boodschap van de stagiaire die op 25 augustus werd ontvoerd, gewurgd, aangerand, vastgebonden en naakt van de rotsen bij Westpunt werd gegooid. “Dit heeft niets te maken met Curaçao, maar kan overal gebeuren. Wees alert en je ervan bewust dat er echt, echt, hele slechte mensen zijn.” Dat schrijft José de Bruin van Dolfijn FM na een gesprek met de jongedame. De politie en het Openbaar Ministerie praten niet over lopende onderzoeken, dus haar uitspraak over bekende verklaringen door de mannelijke dader, wordt niet bevestigd.

Volgens de dame zat ze op 25 augustus laat op de avond te wachten op haar taxi op een bankje bij een tankstation langs de Caracasbaaiweg. Het zou nog drie kwartier duren tot haar taxi zou komen tot er een auto voor haar stopte. De aangehouden vrouw A.E.M (33), bood haar een lift aan met de waarschuwing dat ze 's nachts 'hier niet alleen op straat moet wachten'. En zij stapte het voertuig in. Ze vertelt aan De Bruin: “Als ik had geweten dat er een man in de auto zou zitten was ik nooit ingestapt. Ik dacht elk moment dat ik een kogel door mijn kop zou krijgen”. Vlak nadat ze is ingestapt, voelde ze twee handen om haar nek. Iemand zat verstopt achter de passagiersstoel en ze heeft deze persoon bij het instappen niet gezien. Ze werd gewurgd en ongeveer een uur later stopten ze bij een ATM. Begin deze maand zijn de beelden hiervan door het Korps Politie Curaçao (KPC), op aandringen van de familie van het slachtoffer zelf, vrijgegeven. Daarop zijn het slachtoffer en de aangehouden dader S.T.E.P. (29) te zien. De man stapte zelf naar de politie. Volgens het slachtoffer heeft hij een dag na zijn aanhouding alles bekend. De Bruin schrijft verder: “In de rit vanaf het tankstation naar de pinautomaat krijgt de jonge stagiaire verschillende verwijten en opmerkingen naar haar hoofd. ‘Zo vroeg de vrouw of ik niet geleerd had van mijn moeder dat ik

vreemden niet kon vertrouwen. Toen ik antwoordde dat ze me dat wel had geleerd, vertelde ze me dat het ‘nu te laat was’ en dat ik ‘beter had moeten luisteren’. De blauwe plekken die haar nagels hebben achtergelaten in mijn bovenbeen zaten er twee weken later nog steeds.’”

Aangekomen bij de eerste pinautomaat, waarbij de stagiaire opdracht kreeg van het stel om te lachen en te doen alsof er niets aan de hand was, lukte de transactie niet. Zoals op de beelden te zien is, bleef de dader zenuwachtig achter haar langs lopen. Hij nam haar later in een wurggreep weer mee. Het slachtoffer aan De Bruin: “Het enige wat eruit kwam waren een heleboel witte bonnetjes. Ik denk dat ze heel boos zijn geworden omdat er geen geld uit de pinautomaat kwam. De man zei letterlijk: I don't wanna kill anybody today.” Dat wilde het stel wel doen. Ze werd geblinddoekt met haar eigen string, haar armen werden vastgebonden met een stuk stof en haar voeten met haar eigen bh. Ze werd de auto in gedwongen. Later bleek dat ze aan de andere kant van het eiland waren, bij de uitkijkpost tussen Grote en Kleine Knip. “Je voelt je zo machteloos”, vertelde ze verder aan De Bruin. Ze werd vervolgens aangerand, de rest van haar kleding werd afgeknipt en vervolgens werd ze op een hatelijke manier aan

haar haren omhoog getrokken en werden er foto's en video's van haar gemaakt. Daarna werd ze van de rotsen gegooid. Ze kwam eerst op twee rotsen terecht en belandde daarna in zee. Ze kon zichzelf uiteindelijk losrukken. Terwijl ze voor haar leven vocht, checkten de daders nog even voor alle zekerheid of ze dood was. Ze bleef angstig lang genoeg liggen totdat ze dacht dat ze veilig was om naar Grote Knip te zwemmen, waar ze door een vrouw werd geholpen. Pas nadat ze gered was, werd ze geëmotioneerd.

Levende hel

Volgens de stagiaire heeft ze hierna een 'levende hel' beleefd: “Ik kon niet van het eiland af want ik moest elke dag naar de recherche. Ik slaap nog steeds niet. Ik zie de man overal staan. Achter elke boom en zodra ik mijn ogen dicht doe.”

Na de arrestatie en haar terugkomst in Nederland was ze opgelucht dat de man alles heeft bekend. “Elk detail dat in mijn verklaring staat, heeft hij bekend.”

KPC

De stagiaire over het KPC: “Ze hebben zulk goed werk gedaan. Ze hebben me van alles op de hoogte gehouden.” Kritiek dat de beelden 'te lang op zich hebben laten wachten' wuift ze dan ook van de hand. Er zijn vanuit de stagiaire vooral complimenten voor het speciale, zogenoemde, Atrakoteam dat zich heeft beziggehouden met deze zaak. Een datum voor de behandeling van deze zaak tegen de daders – die in hechtenis zijn – door het Gerecht in Eerste Aanleg is nog onbekend. Ze wil graag erbij zijn. Ze wil de daders toespreken. Of ze van de rechter de kans zal krijgen moet nog blijken. Al is de wet die het spreekrecht van slachtoffers regelt nog in be-

handeling in de Staten en dus nog niet aangenomen, is het reeds voorgekomen dat rechters slachtoffers de kans hebben gegeven om te spreken. Alvast wil ze iedereen, vooral meisjes, waarschuwen: “Stap niet zomaar bij iemand in de auto die je niet kent. Iedereen kan in en in slecht zijn. Zelfs een vrouw. Wees alert.”

Nederlandse investeerders voor ‘Invest in Willemstad’

WILLEMSTAD — Zo'n dertig investeerders uit Nederland zijn momenteel op Curaçao om interessante investeringskansen in de binnenstad te verzilveren onder leiding van Hans de Boer, voorzitter van de grootste werkgeversorganisatie uit Nederland VNO-NCW.

Doel van de handelsmissie 'Invest in Willemstad' is om het investeren in de historische binnenstad te bevorderen en om meer bewoners, toeristen, activiteiten, kunst en cultuur aan te trekken. Investeerders, projectontwikkelaars, eigenaren met onroerend goed in Willemstad, potentiële exploitanten en bedrijven die hierin faciliteren, worden uitgenodigd deel te nemen.

'Invest in Willemstad' is een vervolg op de succesvolle 'Bon Bini for Business' bijeenkomst die in januari dit jaar op Curaçao plaatsvond. Die investeringsstop was gericht op het gehele eiland, voor meerdere sectoren bestemd en georganiseerd door beide overheden. Het evenement is nu gericht op historisch Willemstad en is een particulier initiatief, on-

dersteund door de overheid en monumentenorganisaties die samenwerken in de stuurgroep 'Invest in Willemstad'. De investeringsstop richt zich ook op kunst en cultuur. Uit Nederland zijn musea en functionarissen van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed die hier de lokale cultuursector ontmoeten. Aandacht is er onder meer voor 'herbestemming' van interessante panden en terreinen.

Extra aandacht Den Haag voor schuldhulpverlening BES

DEN HAAG — De Nederlandse regering gaat meer aandacht geven aan inwoners van Caribisch Nederland met schulden. Staatssecretaris Raymond Knops was donderdag positief over een verzoek van de Christen-Unie en PvdA tijdens het debat over de begroting voor Koninkrijksrelaties. De meeste vragen over armoede in Caribisch Nederland bleven overigens onbeantwoord.

“De schuldenproblematiek (is) niet alleen een probleem van de eilanden, maar ook van individuen, de mensen zelf,” zei PvdA-Tweede Kamerlid Atjie Kuiken, hierin gesteund door Stieneke van der Graaf van ChristenUnie. In hun motie wezen ze op de gevolgen voor gezinnen. De staatssecretaris zei dat er al maatregelen zijn genomen, zoals trainingen voor maatschappelijk werkers op de eilanden en een werkconferentie over het thema. “Maar dit kan absoluut nog beter dan wat er nu is,” zei hij. Knops benadrukte daarnaast het belang van overleg met de lokale bestuurders, omdat het een lokale verantwoordelijkheid is, maar zei dat het wel onderdeel kan worden van de bestuursakkoorden met de eilanden. Over het bestuursakkoord met Bonaire was hij positief en hij prees ook gedeputeerde Elvis ‘Tjin Asjoe, die het debat bijwoonde. “Hij behoort tot de categorie van bestuurders waar het goed

mee samenwerken is, wil ik hier wel even zeggen”, aldus Knops. De staatssecretaris was positief over een motie van Van der Graaf voor een betere registratie van gegevens over sociale zekerheid, armoede, kosten voor levensonderhoud, kinderrechten en jeugdzorg. “De ChristenUnie steunt de maatregelen om het wettelijk minimumloon, uitkeringen en de kinderbijslag te verhogen, maar weten wij wat de effecten zijn van de maatregelen? Hebben wij genoeg cijfers om ons beleid jaarlijks effectief te kunnen meten?”, vroeg De Graaf. Op het gebied van kinderrechten werkt het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) samen met Unicef en is eilanden. Over het bestuursakkoord met Bonaire was hij positief en hij prees ook gedeputeerde Elvis ‘Tjin Asjoe, die het debat bijwoonde. “Hij behoort tot de categorie van bestuurders waar het goed

Graaf haar verzoek had moeten voorleggen aan zijn collega van Economische Zaken, die over het CBS gaat. Hetzelfde gebeurde met veel andere vragen en moties over Caribisch Nederland. “Er ligt nu een aantal moties voor, die echt gaan over zaken waarvoor ik ministerieel niet verantwoordelijk ben”, zei Knops. Hij noemde de moties van GroenLinks-Tweede Kamerlid Nevin Özütok sympathiek, maar adviseerde haar om ze in te dienen bij een andere begroting. Özütok vroeg om een onderzoek naar de verschillen in sociale voorzieningen tussen Europees en Caribisch Nederland en het opzetten van een laboratorium voor onderzoeken naar milieuvcontreinigingen.

ChristenUnie-Kamerlid Van der Graaf besloot haar motie over kindermishandeling pas in te dienen bij de begroting Justitie. Antje Diertens van D66 diende haar motie over extra ondersteuning voor ouders in Caribisch Nederland wel gewoon in. “Gezien de urgentie van het probleem wil ik haar toch graag indienen,” zei ze. De stemming over de moties staat gepland voor dinsdag.

KvK Academy en Business Incubator van start

KRALENDIJK — Met oorverdovend maar enthousiast gefluit vond donderdag de kick-off plaats van twee projecten van de Kamer van Koophandel (KvK) van Bonaire. Ondernemers en andere stakeholders gaven aan de projecten ‘KvK Academy’ en ‘Business Incubator’ te willen ondersteunen. De KvK gaat hiermee (startende) ondernemers op Bonaire begeleiden, met als doel ‘succesvoller te worden en dat succes vast te houden’.

Tijdens de bijeenkomst legde KvK-directeur Weero Koster uit dat met name starters het moeilijk hebben. Slechts 25 procent van de start-ups komen de eerste vijf jaar door. De kleinschaligheid, de ‘cost of doing business’, het gebrek aan faciliteiten, kennis, ervaring en een relevant netwerk spelen daarbij een belangrijke rol. “Gezien het feit dat het MKB (midden- en kleinbedrijf) de motor van de economie is op Bonaire, is het heel belangrijk dat we de start-ups, die voor 90 procent bestaan uit eenmanszaken en kleine bv’s, gaan helpen succesvoller te worden. Dat gaat alleen lukken als we dat gezamenlijk doen. En dus hebben we iedereen heel hard nodig;

de ondernemers zelf, alle stakeholders, overheden en de profit- en non-profitorganisaties”, zo stelde de directeur. “Dan zullen de KvK Academy en de in samenwerking met Mangazina di Rei op te zetten Business Incubator in Rincon de startende ondernemers daadwerkelijk met kennis, coaching en een veilige startomgeving kunnen ondersteunen en Bonaire’s economie vooruit kunnen helpen”, voegde hij toe. “Dit zijn projecten die we gezamenlijk willen oppakken.”

Onderzoek
De KvK zal deze maand stakeholders benaderen met de vraag wat de ondernemers op Bonaire volgens hen nodig hebben dan wel missen aan kennis en vaardigheden. Op basis hiervan wordt het curriculum van de KvK Academy samengesteld en opgebouwd. Na een toetsing, in samenwerking met stakeholders en ondernemers, van het eerste concept in november moet het lesprogramma in december startklaar zijn, zodat de Kamer er direct mee aan de

slag kan in het eerste halfjaar van 2020.

Arts & Crafts
Voor het Business Incubatorproject zullen ondernemers uit de sector Arts & Crafts uitgenodigd worden. In een ‘design workshop’ worden de behoeften en mogelijkheden voor samenwerking en uitwisseling verkend. Uiteindelijk moet er een breed netwerk ontstaan van mentoren, kennisinstellingen en sponsors die mee kunnen helpen de Business Incubator tot een succes te maken.

Bonairecursief Mijn Brother

Hoopvol wacht ik bij Karels Beach Bar op mijn vriend. Dit keer ben ik wel op tijd. Daar loopt hij dan, met zijn opzijgeschoven vette haar. Jeep Brokkel is zijn naam. Hij stormt recht op mij af, roept Hoi! en steekt de handen in zijn broekzakken. Met de hakken stevig op het asfalt gedrukt, kijkt Jeep mij dringend aan. Hij trekt zijn neus op, snuift en steekt dan zijn linkerhand uit. Hij is linkshandig. Ik weet dat hij zich geen houding weet aan te nemen dus aarzel ik expres voordat ik zijn hand schud. Meteen knijpt hij steviger dan nodig in mijn hand. Ja hoor, zijn hand is zweterig. Ik heb niks anders verwacht, Jeep is een diabeet. Spontaan trek ik mijn hand terug en wrijf deze droog aan mijn jeans. Sorry, zegt hij en pakt gauw een washandje. Altijd dezelfde kleur, bruin met groen gestreept. Mag ik zitten, vraagt hij schor. Ik knik. Struikelend komt hij op de stoel terecht die tegenover mij staat. Bijna laat hij mijn glas water omvallen. Hij is zenuwachtig, of verbeeld ik het mij soms? Spontaan krabt hij onder zijn oksel, hij blijft maar krabben. Behoorlijk last van jeuk, merk ik op. Schaapachtig produceert

hij een glimlach. Hij ontbloomt zijn gebit en lacht eeeeeeeeeeeee. Oh oh, die lach, ik krijg er kippenvel van. Zullen wij bestellen, vraag ik gauw. Wat wil je drinken? Cola, roept hij en kijkt om zich heen. Zal ik de ober roepen? Deze schrijdt naar onze tafel, vraagt eerst aan mij en daarna aan Jeep. Retto, zegt hij zacht. Dat hebben wij hier niet, roept de ober geagiteerd. Ik schiet Jeep snel te hulp en bestel een Amaretto. Als de ober weg is fluistert hij bedankt. Zijn ogen glanzen van dankbaarheid. Jeep is een stotteraar, we communiceren erg eenvoudig. Af en toe nipt hij van zijn drankje. Na samen een hapje te hebben gegeten besluiten we een einde aan onze avond te brengen. Tegelijk staan wij op. Zo, dat was weer leuk zeg, roept hij en maakt aanstalten mij

een zoen te komen geven. Hij botst tegen mijn voorhoofd en krijgt een kleur. Ik word duizelig en zie gekleurde sterretjes. Even hap ik naar adem en schud met beide schouders. Ik pak hem bij de arm en loop naar zijn auto. Daar geef ik hem een knuffel en zeg tot volgende week. Hij installeert zich stuntelig achter het stuur, knipt met zijn linkeroog en rijdt fluitend weg. Tja, denk ik en frons mijn wenkbrauwen.

Jeep en ik kennen elkaar sinds ik een jaar op Bonaire woon. Via het internet hebben wij elkaar ontmoet, ik vond hem meteen een leuke vent. Hij zit in de financiële branche, wist niet wat hij verder met zijn leven wilde doen. Dus heb ik hem uitgenodigd. Sindsdien ontmoeten wij elkaar wekelijks bij een ander restaurant op het eiland. Onze relatie wordt steeds intiemer. Volgende week gaan wij samen naar Klein Bonaire om te snorkelen. Alleen kan Jeep niet zwemmen.

Glenda Groeneveldt

Van Malmok tot Willemstoren inspireert Bonaire tot opvallende bespiegelingen over mens, dier en landschap. Soms ontroerend, ingetogen dan wel uitbundig, vaak met een glimlach. De verwondering regeert bij deze getuigenissen over een bescheiden eiland in een zee vol zeggingskracht. Uw reactie is welkom via bonaire.cursief@gmail.com

Bonaire neemt afscheid van Regatta

KRALENDIJK — De jaarlijks druk bezochte Regatta zeilwedstrijden lopen ten einde. Vandaag is de laatste dag van het zeilevenement. Van vroeg in de ochtend tot laat in de avond staat Kralendijk in het teken van de Regatta. Overdag ligt de focus op het sportieve gedeelte van het evenement, in de avonden wordt er vooral gegeten, gedronken en gedanst. Vele bezoekers hebben de weg weten te vinden naar de traditioneel drukke Regatta-dagen. De week waarin de zeilwedstrijden worden gevaren is de drukste week van het jaar voor het eiland. De haven lag dan ook vol met boten. Verder op zee werd tegen elkaar gestreden in verschillende categorieën. Ook het Marineschip Zr.Ms. Groningen ligt aan wal in Kralendijk. Voor zover bekend bij de redactie van de Amigoe Bonaire heeft dat schip niet meegedaan aan de competitie. Het schip heeft geen zeil.

Bijdrage voor bescherming koraal op BES is structureel

DEN HAAG — Nederland investeert niet eenmalig, maar jaarlijks 600.000 euro in de bescherming van het koraal bij Bonaire, St. Eustatius en Saba.

Dat bevestigde minister Carola Schouten van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit deze week. “Als onderdeel van het Natuurbeleidsplan voor de periode 2020-2024 stel ik een koraalactieplan op. Mijn inzet is om de teruggang van koraal te stoppen en herstel mogelijk te maken. De 600.000 euro op de begroting voor natuur in Caribisch Nederland is structureel”, aldus Schouten. Schouten reageerde op vragen van D66-Tweede Kamerleden Tjeerd de Groot en Antje Diertens. “We heb-

ben grote zorgen over het koraal in het Caribisch gebied. Ik zou graag van de minister de uitspraak willen dat ze in haar periode voorkomt dat de teruggang daarvan onomkeerbaar wordt”, zei De Groot tijdens het debat over de begroting en de plannen van de minister. Schouten verwees naar haar bezoek aan de eilanden. “Aan de ene kant heb je de klimaatverandering met invloed op het koraal. Aan de andere kant zijn er ontwikkelingen zoals het kaalvreten van land door geiten. Dat zorgt weer voor erosie, waardoor steen in de oceaan stroomt en daar het koraal kapotmaakt. Zo zitten er heel veel aspecten aan. Precies daarom zijn we dat koraalbeschermingsplan aan het maken”, zei Schouten. Het plan is naar verwachting in november klaar.

Dierenwelzijn kwam ook aan de orde tijdens het debat. “De dieren bevinden zich daar in erbarmelijke omstandigheden. Een goede vriend van mij zet zich daarvoor in. Het is verschrikkelijk als je de beelden ziet”, zei PVV-Tweede Kamerlid Dion Graus over Bonaire. “Dieren liggen daar aan te korte kettingen en worden mishandeld en er wordt niets aan gedaan.” De minister antwoordde dat dierenmishandeling net als in Europees Nederland strafbaar is, maar dat toezicht en handhaving echt lokale taken zijn. Overigens was zij iets positiever over de behandeling van dieren. “Op Bonaire had ik het over de ezelopvang. Ik sprak de vrouw die daarover gaat. Die doet mooi werk. Ik zie dat er allerlei initiatieven zijn om het dierenwelzijn en het tegengaan van dierenmishandeling echt op de kaart te zetten”, aldus Schouten.

TNR Actors wint 48 Hours Film Project

WILLEMSTAD — De filmploeg TNR Actors ging er woensdag met de hoofdprijs vandoor van het 48 Hours Film Project. Hun korte film ‘Un kas pa mi mami’ werd uitgeroepen tot beste film. Daarnaast viel de film nog zes keer in de prijzen. ‘Un kas pa mi mami’ is de Curaçaose inzending voor de internationale filmcompetitie Filmapalooza die volgende jaar in Rotterdam plaatsvindt.

Foto: Eidel Simbo

De regisseur van Emotions en jurylid Eloise van Wickeren.

hun verplichtingen, maar kozen er op het laatste moment toch voor om zich in te schrijven. Met de kennis van vorig jaar kwamen ze dit keer met een simpele script. Daardoor liep hun draaischema op rolletjes. Of om de woorden van cameraman en editor Angelo Lourens te gebruiken ‘ging het dit jaar chill’. De

Het winnende team TNR Actors.

twaalf filmteams kregen 48 uur om een film uit het niets te realiseren. Op vrijdagavond werd het startschot gegeven; binnen 48 uur moest het eindproduct bij de organisatie binnenvallen. Op zaterdag 17.00 was ‘Un kas pa mi mami’ al klaar. Het

team denkt al aan een volgende deelname in 2020. Ook dan wil de crew van TNR Actors de rust én succes van dit jaar herhalen.

Prijzenregen
Andere films die hoge ogen goo-

den zijn: ‘Emotions’ van Kura Piedra Productions (2e plaats) en ‘Far From Home’ van het team Fudukazi (3e plaats).

De regisseur van Emotions kreeg ook de prijs voor beste regisseur. De sportfilm ‘Obstákulo’ van de Mediaschool won de prijs voor beste genrefilm, beste actrice en beste script. Volgens de jury was dit de meest inspirerende film. Overige filmprijzen gingen naar ‘Intervention’ (best sound design), ‘Far From Home’ (beste personage) en ‘Perseveransha’ (beste gebruik van de citaat ‘sigui hunga ku kandela te ora bo kima bo dede’ (blijf maar met vuur spelen tot je je handen brandt)). De jury bestond dit jaar uit Eloise van Wickeren, Michel Drenthe en Francis Sling. Sling sprak tijdens de prijsuitreiking de teams bemoedigend toe. “Jullie zijn goed bezig. Zet door en wees niet ontmoedigd. Wees degene die iets te bieden heeft aan de gemeenschap.”

President Ecuador wil gesprek demonstranten

Demonstranten botsen met de politie.

QUITO — De president van Ecuador Lenin Moreno wil gaan praten met de demonstranten. Actievoerders gaan al tien dagen de straat op tegen bezuinigingsmaatregelen, zoals het schrappen van een subsidie op brandstof.

“Het geweld moet stoppen”, zei Moreno gisteren. “Ik roep de leiders van de protesten op om direct met mij in ge-

sprek te gaan.” De actievoerders willen dat de president de subsidies weer invoert. Ecuador heeft de brandstof-

subsidies afgeschaft, omdat dat ongeveer 4 miljard euro oplevert voor de staatskas. Het land moet flink bezuinigen om aan de eisen te voldoen die het Internationaal Monetair Fonds aan een lening heeft gesteld. Gisteren was er weer sprake

van rellen tussen agenten en demonstranten. Door de onrust in hoofdstad Quito is de regering van Moreno uitgeweken naar Guayaquil. Ook is de olieproductie flink geslonken. De noodtoestand is nog steeds van kracht in Ecuador.

‘Illegalen blijven hangen in Nederland’

DEN HAAG — Uitgeprocedeerde asielzoekers vertrekken nauwelijks uit de speciaal opgezette Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LNV's). In vier LNV's zijn in het afgelopen halfjaar ten minste 750 mensen opgevangen. Van hen gingen er 13 terug naar hun thuisland, zo blijkt uit cijfers die door *De Telegraaf* zijn verzameld.

De LNV's zijn de opvolger van de zogeheten 'bed-, bad-, broodvoorzieningen'. Een halfjaar geleden is deze opvang gestart om te vermijden dat illegalen over straat zwerven. In de centra worden de illegalen voorbereid

om terug te gaan naar eigen land.

De cijfers betreffen de LNV's in Rotterdam, Eindhoven, Utrecht en Groningen. De gemeente Amsterdam wil de gegevens niet verstrekken.

VVD-Kamerlid Jeroen van Wijngaarden baalt van de cijfers. “Het is niet de bedoeling dat illegalen hier eindelijk blijven hangen.” Vrijwel alle mensen die in een LNV terechtkomen zijn volgens *De Telegraaf* afgewezen asielzoekers. Het gaat dan bijvoorbeeld om illegalen uit veilige landen zoals Algerije en Armenië die makkelijk terug kunnen naar eigen land, of Eritreërs die ook geen recht hebben om hier te blijven.

VVD: geen koe of varken minder

DEN HAAG — Regeringspartij VVD vindt het niet nodig om de veestapel in Nederland te verkleinen. Het verplaatsen van boerderijen en het subsidiëren van speciale stalsystemen kan volgens de VVD voldoende zijn om de stikstofuitstoot in de landbouw omlaag te krijgen. Inkrimping van de veestapel is daarom niet nodig, zegt VVD-Kamerlid Mark Harbers in een interview met het AD.

Volgens de VVD worden boeren ten onrechte als 'schuldige' aangewezen in de stikstofcrisis. “Boeren hebben zich altijd aan de regels gehouden, zij hebben geïnvesteerd en beschikken keurig over alle vergunningen.” Die vergunningen mogen van Harbers niet worden afgepakt. “Boeren mogen zoveel vee houden als ze zelf willen.” “Het gaat niet om het aantal stuks vee”, zegt Harbers. “Het gaat erom dat de stikstofuitstoot in de landbouw omlaag gaat. Als een boerenbedrijf in stikstofinstallaties investeert en daardoor amper uitstoot heeft, hoeft er geen koe of varken minder te worden gehouden.”

Half miljoen Burkinezen gevlucht voor geweld

OUAGADOUGOU — Ongeveer 486.000 mensen zijn sinds januari op de vlucht geslagen voor etnisch en religieus geweld in Burkina Faso. De afgelopen drie maanden zijn 267.000 inwoners binnen het land gevlucht, 16.000 Burkinezen zijn naar het buitenland getrokken. Dat meldt de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR.

De provincie Sanmatenga wordt zwaar getroffen door geweld. Daar zijn jihadistische afkomstig uit Mali actief. Die voeren regelmatig aanvallen uit op steden. Daarnaast zijn er gevechten tussen herdersgemeenschappen en landbouwgemeenschappen. Daarbij vallen vaak doden. Volgens UNHCR hebben 1,5 miljoen mensen humanitaire hulp nodig. De onzekerheid en het aanhoudende geweld hebben de gezondheidszorg en het onderwijs grotendeels lamgelegd.

Branden worden door de sterke wind snel verspreid.

LOS ANGELES/SAN FRANCISCO — Natuurbranden hebben opnieuw de Amerikaanse staat Californië in hun greep. Tienduizenden mensen zijn uit voorzorg geëvacueerd. Sommigen moesten midden in de nacht hun huis verlaten vanwege het vuur. De felste branden, aangejaagd door harde wind, woeden aan de noordkant van Los Angeles.

Zo'n duizend brandweerlieden bestrijden het vuur ondersteund door blusvliegtuigen en blushelikopters die af en aan vliegen. Gemeenten en de staat hebben de noodtoestand afgekondigd in verscheidene regio's. Veel branden worden in verband gebracht met bovengrondse elektriciteitskabels van het nutsbedrijf Pacific Gas & Electric (PG&E). Van-

wege de droogte en harde wind had dat bedrijf al besloten grote delen van Noord-Californië af te sluiten van elektriciteit om bosbranden te voorkomen. Het gaat om zo'n 800.000 aansluitingen. Volgens PG&E ging het om een voorzorgsmaatregel. Door harde wind kunnen bomen omwaaien en op hoogspanningsleidingen terechtkomen. Hierdoor kunnen

vonkenregens ontstaan die bosbranden kunnen veroorzaken. De afgelopen jaren, na talrijke grote branden in Californië, is PG&E er herhaaldelijk van beschuldigd hoogspanningskabels slecht te onderhouden. De verwoestende bosbrand in en rond de noordelijke Californische stad Paradise, die in november vorig jaar 85 mensen het leven kostte, zou zijn veroorzaakt door gebrekkig onderhoud van elektriciteitsleidingen. Volgens studies hebben de harde wind, de hoge temperaturen en de droge vegetatie ertoe bijgedragen dat het vuur zich destijds zeer snel verspreidde.

Regering Spanje graaft Franco in oktober op

SAN LORENZO DE EL ESCORIAL — Het herdenkingscomplex Valle de los Caídos dat de Spaanse dictator Francisco Franco (1892-1975) heeft laten bouwen als praalgraf en als herinnering aan de Spaanse burgeroorlog (1936-1939) is gisteren gesloten. De regering van de sociaal-democratische premier Pedro Sánchez gaat de stoffelijke resten van Franco verplaatsen. Die liggen in een uitgehouwen kerk. Er zijn jaren van touwtrekken tussen sociaal-democraten en conservatieven aan voorafgegaan.

Het is de bedoeling dat het ergens tussen 18 en 22 oktober gebeurt. Uit veiligheidsoverwegingen worden weinig details over de operatie bekendgemaakt. Volgens critici is het verplaatsen van de resten een linkse obsessie

die onnodig en duur is. De familie van Franco wordt wel van tevoren op de hoogte gesteld, heeft Madrid gisteren laten weten. De resten gaan van de uitgehouwen basiliek 43 kilometer ten noordwesten van

Madrid naar een begraafplaats in El Pardo. Dat ligt ruim 30 kilometer dichterbij de hoofdstad en daar ligt ook Franco's vrouw Carmen Polo (1900-1988) begraven.

Franco liet het monument bouwen voor alle gevallen uit de burgeroorlog. Er liggen circa 34.000 omgekomen strijders begraven, onder wie ook republikeinse tegenstanders van Franco. Het is omstreden omdat hij er zelf ook ligt. Bovendien was een deel van de werkrachten die het in de jaren 1941-1959 bouwden, politiek gevangene.

Verbod op privégevangenis in Californië

SACRAMENTO — Gevangenen en illegale immigranten mogen in de Amerikaanse staat Californië niet langer opgesloten worden in private gevangenissen. Gouverneur Gavin Newsom heeft daartoe een wet ondertekend, meldden Amerikaanse media.

meer afsluiten met private uitbaters van gevangenissen. Lopende contracten met 'gevangenisbedrijven' moeten uiterlijk in 2028 zijn uitgefaseerd. Met de wet 'sturen we een krachtig signaal dat we fel tegen praktijken zijn waarbij winst wordt gemaakt over de rug van gevangenen, dat we staan voor de gezondheid, veiligheid en het welbevinden van onze mensen en

dat we voor een humane behandeling van iedereen zijn', vatte congreslid Rob Bonta de eerdere instemming van het parlement met de wet samen. Bedrijven die gevangenis uitbaten in Californië hebben aangegeven naar de rechter te stappen om de wet van tafel te krijgen. Ze kunnen daarbij vermoedelijk rekenen op steun van de regering-Trump.

Betogers Hongkong weer de straat op

Spanningen in Hongkong lopen weer op.

HONGKONG — Duizenden mensen zijn vandaag in Hongkong weer de straat opgegaan om te demonstren tegen de regering. De betogers richten zich vooral tegen de groeiende inmenging van Peking in de autonome stadstaat. Ernstige confrontaties tussen demonstranten en de oproerpolitie bleven dit keer uit. Wel richtten betogers weer barricades op en stichtten brand bij een metro-ingang. De opkomst lag iets lager dan de afgelopen weken.

In juni ontstond massaal protest omdat de regering van Hongkong een wet wilde aannemen die uitlevering van verdachten aan China eenvoudig zou maken. In China is geen onafhankelijke

rechterlijke macht en beklagden worden er vrijwel nooit vrijgesproken. De regering van Hongkong heeft het wetsvoorstel over de uitlevering onder druk van het massaprotest weer ingetrokken,

maar de protestbeweging richt zich nu onverminderd tegen de invloed van China in het algemeen. De voormalige Britse kroonkolonie Hongkong werd in 1997 overgedragen aan China, onder voorwaarde dat Hongkong nog zeker vijftig jaar een aparte autonome status zou hebben. Hongkong heeft een westers rechtsstelsel en de economie drijft op de internationale vrijhandel. De vier maanden van vaak gewelddadige protesten berokkenen de economie grote schade.

‘Catalaanse separatisten krijgen 15 jaar cel’

MADRID — De leiders achter het illegale Catalaanse referendum twee jaar geleden over onafhankelijkheid voor de Spaanse regio, krijgen maandag forse straffen opgelegd. Volgens een bron bij het Hooggerechtshof krijgen ze celstraffen tot vijftien jaar.

De leiders zouden schuldig zijn bevonden aan staatsondermijnende activiteiten en het misbruiken van publieke gelden. De zwaardere aanklacht van rebellie wordt niet

meegewogen in de strafmaat. Het vonnis wordt vermoedelijk maandag openbaar gemaakt. Twaalf Catalaanse politici en burgers moesten zich verantwoorden voor het

Hooggerechtshof. Het Openbaar Ministerie heeft tot 25 jaar cel tegen hen geëist onder meer vanwege rebellie. De zwaarste straf eist het tegen Oriol Junqueras, plaatsvervangend leider van de Catalaanse regering in die tijd. De gedaagden houden vast aan hun onschuld en zeggen dat ze blootstaan aan politieke vervolging.

Iran laat weduwe opgepakte activist vrij

OTTAWA/TEHERAN — Iran heeft de weduwe van een Iraans-Canadese milieuvrijwilliger vrijgelaten. Dat heeft de Canadese overheid bekendgemaakt. Maryam Mombeyni zat sinds januari 2018 vast. Ze kwam donderdagavond aan in Vancouver.

Haar man Kavous Seyed-Emami overleed een maand nadat hij samen met zijn

vrouw was vastgezet. Volgens Iran pleegde hij zelfmoord, maar zijn familie

trekt die uitleg in twijfel. “We zijn eindelijk herenigd met onze moeder”, schrijft haar zoon op Twitter. “We hebben 582 dagen van dit moment gedroomd en zijn nu nog in shock. We zijn de Canadese overheid dankbaar voor hun niet-aflattende hulp.”

Belangrijke nummers

Centraal Politie	100	Maria	585-8145
Brandweer	911	Noord	586-4606
Politie O'stad	102	Oduber	582-1780
Politie San Nicolaas	104	Paradera	588-6638
Politie St.Cruz	105	San Lucas	584-5119
Politie Noord	107	San Nicolaas	584-8186
Tipline Politie	11141	Santa Anna	586-8181
Ziekenhuis	527-4000	Santa Cruz	585-8028
Dierenarts	585-0400	Seroe Preto	584-4833
Elmar centraal	523-7100	Trupiaal	583-8560
Elmar storing	523-7147		
WEB Aruba	525-4600	— Mortuarius —	
SETAR	582-2116	Ad Patres	584-2299
Taxi (TAS)	587-5900	Aurora	588-6699
Taxi (ATT&T)	582-2010	Olive Tree	
Taxi (PTS)	588-0035	San Nicolaas	584-8888
Taxi (Diamond)	587-2300	Olive Tree	
Kankerbestrijding	582-0412	Oranjestad	582-0000
Stichting SAMBA	582-0903		
		— Stichtingen —	
—Oranjestad—		Fundacion Anti-Droga Aruba	
Ambulance	582-1234	(FADA)	583-2999
BGD Oranjestad	527-2782	Fundacion Respetami	582-4433
Veterinaire Kliniek	582-1720	Zwanger? Fundacion	
Animal Shelter	582-1623	CIZKA	583-0331
		Fundacion Diabetico	593-0507
— San Nicolaas—		Arubano	593-4928
Ambulance	584-5050	Twelve Step Meeting	
Centro Medico	523-8833	AA-NA- AL- ANON- OA	583-8989
BGD San Nicolaas	527-2782	Fundacion Amor Pa	568-4739
Serlimar	584-5080	Prohimo	564-8849
		NA Acceptance Group	565-7500
— Botica —		Fundacion Centro	
4 Centro Medico	584-5794	Ecologico Aruba	562-8984
Alôê	584-4606	Bureau Sostenemi Misbruik	
Central	585-1965	en mishandeling tegen	
Dakota	588-7364	minderjarigen	588-1010
Del Pueblo	582-1253	Fundacion C.V.A. voorkomen	
Eagle	587-9011	en zorg voor stroke	567-7004
Kibrahacha	583-4908		

Het weer

ZONDAG			
13 OKTOBER 2019			
Gedeeltelijk bewolkt met wind vanuit het Oost tussen 22 en 32 km/u.			
Max Temp.	Voelt Als	Wind	Precipitatie
32°	37°	22 km/u	14%
Zonsopgang	Zonsondergang	UV index	
06:30	18:23	10 v/d 10	

ZONDAGAVOND			
Gedeeltelijk bewolkt met wind vanuit het Oost tussen 20 en 32 km/u.			
Min Temp.	Voelt Als	Wind	Precipitatie
27°	31°	20 km/u	6%
Maansopgang	Maansondergang		
18:33	07:02		

Aankomsttijden	Dienstdoende huisartsen
 Cruiseschepen	Huisarts nachtdienst - Oranjestad Huisartsenpost Hospitaal 527-4580
Zondag, 13 Oct. '19 Volendam 08.00 - 23.00 Freewinds – Dept. **** - 23.15	Huisarts nachtdienst - San Nicolaas Centro Medico San Nicolaas 12 & 13 Oct. 2019 - Dr. Giel
Maandag, 14 Oct. '19 Geen Cruiseschepen in poort.	Dienstdoende apotheken Apotheek nachtdienst San Nicolaas Botica 4 Centro Medico 584-5794
Dinsdag, 15 Oct. '19 Geen Cruiseschepen in poort.	Apotheek nachtdienst Oranjestad Botica St. Cruz 585-6890

KLEUR WEDSTRIJD

Hoe?
Lever je kleurplaat vóór 13 december 2019

Waar?
Op het kantoor van Amigoe Aruba tussen 8.00 uur en 16.00 uur aan de Bilderdijkstraat 16.

JE KAN MEERDERE PLATEN INLEVEREN!
3 winnaars worden bekend gemaakt op **16 DECEMBER 2019**

Maak kans op een mega tekenset met 175 onderdelen om lekker verder te kunnen kleuren.
Hoe meer ingekleurde plaatjes ingeleverd worden hoe groter de kans om te winnen.
Laat een volwassene elke dag de Amigoe krant kopen of laat hem of haar nu abonneren om elke dag de kleurplaatjes te zien.

Naam: ..... Voornaam: ..... Leeftijd: .....

E-mail: .....Telf:..... School: ..... Klas: .....

Amigoe Aruba sluit 2019 af met een nieuwe kleurwedstrijd!

Onze jonge lezers kunnen deze tekening zo mooi mogelijk inkleuren en deze uiterlijk 13 december 2019 op het kantoor van AMIGOE ARUBA tussen 8.00 uur en 16.00 uur aan de Bilderdijkstraat 16 inleveren. Maak kans op één van onze super tekensetten of andere leuke cadeautjes om lekker verder te kunnen kleuren. Hoe meer ingekleurde plaatjes ingeleverd worden, hoe groter de kans om te winnen. Laat een volwassene elke dag de Amigoe krant kopen of abonneer nu om elke dag de kleurplaatjes te zien.

Op 16 december 2019 worden de winnaars gekozen.

COLOFON	
Uitgeverij Amigoe (Aruba) N.V. Bilderdijkstraat 16 Tel: (297) 582-4333 Fax: (297) 582-2368	Administratie Amigoe Krant: Rushilene Lejuez adminaruba@amigoe.com
Directie: Michael Voges mvoiges@amigoe.com Grecia Willems gwillems@amigoe.com	Administratie Abonnement: Zulaika Kelly abonementaruba@amigoe.com
Redactie: Melissa Stamper (eind redacteur) Nadine Salas Ariën Rasmijn arubaredactie@amigoe.com	Distributie en klachten over bezorging: Zulma Kock abonementaruba@amigoe.com
Advertentie verkoop Amigoe Krant: Zulma Kock Calisa Roosberg avisoaruba@amigoe.com	Printer: Caribbean Speed Printers NV Aruba
Advertentie verkoop Amigoe op School: Tiziana La Torre aosaruba@amigoe.com	Kantooruren: Maandag t/m Vrijdag 8:00 am – 4:30 pm
	Bankrekeningnummers: Caribbean Mercantile Bank #20651903 Banco di Caribe # 81027801 RBC #100031723 Aruba Bank # 6000400190

Vest en gitaar Kurt Cobain
onder de hamer

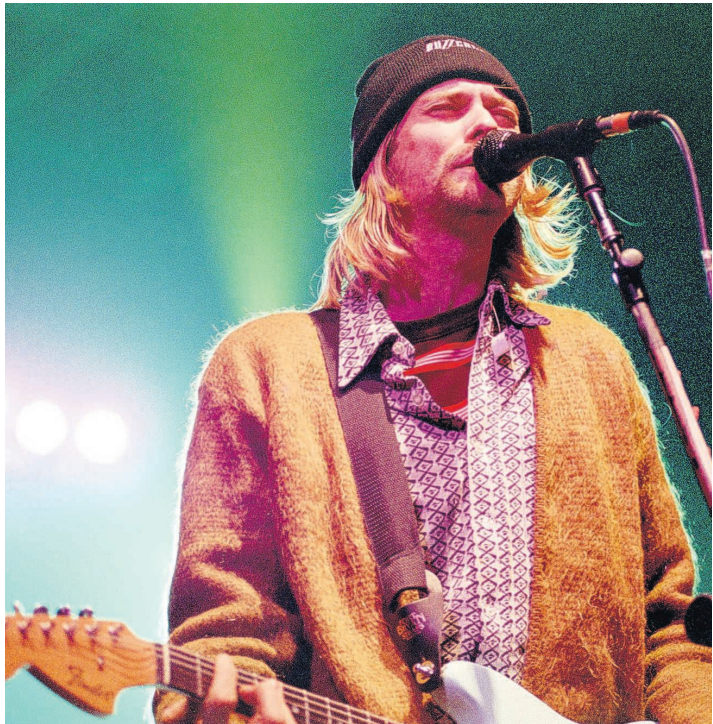

Foto: Shutterstock

Fans van Kurt Cobain kunnen binnenkort bieden op twee items uit de privé-collectie van de overleden Nirvana-frontman. Het olijfgroene vest dat Cobain droeg tijdens de legendarische MTV Unplugged-show gaat onder de hamer. Ook een van zijn gitaren wordt eind oktober geveild.

Het gaat om een Fender-gitaar uit 1993 die Cobain gebruikte tijdens de In Utero-tournee. Het turkoi-

sekleurige instrument, dat speciaal gemaakt werd voor de linkshandige muzikant, werd meerdere jaren tentoongesteld in de Rock and Roll Hall of Fame in Cleveland. Bij veilinghuis Julien's Auctions zullen ook andere objecten van bekende artiesten onder de hamer gaan. Zo kan er op 25 en 26 oktober ook geboden worden op handgeschreven teksten van Bob Dylan, Eric Clapton en Bruce Springsteen.

Regenboogvlag uit op
Coming Out Dag

Foto: Shutterstock

Honderden scholen in Nederland hingen gisteren, op Coming Out Dag, de regenboogvlag uit. Scholleiders willen daarmee laten zien dat iedereen op school zichzelf moet kunnen zijn. LHB-TI-leerlingen hebben nog te vaak te maken met een onveilig schoolklimaat, stelt de belangenorganisatie COC Nederland.

Coming Out Dag was voor het eerst in 1988, in de Verenigde Staten, en wordt sinds tien jaar ook in Nederland gevierd. De dag moet de sociale acceptatie van lesbiennes, homo- en biseksuelen,

transgenders en intersekuelen bevorderen. "Jezelf kunnen zijn" is dan ook het alomvattende motto achter de dag.

Elk jaar hangen meer en meer instanties de regenboogvlag uit, ook provincies, ministeries en gemeentes. Ook worden her en der regenboogzebrapaden aangelegd. Dit keer hijsen ook alle locaties van de Nederlandse Defensie Academie de vlag. De vlaggen waren gratis te bestellen bij COC Nederland. ING gaf daarvoor een financiële bijdrage.

Soldaten na ruim een eeuw begraven in België

Foto: Shutterstock

Dertien soldaten die in de Eerste Wereldoorlog omkwamen tijdens gevechten in België, zijn donderdag ruim honderd jaar na hun dood herbegraven, meldde *Sky News*. Het gaat om zeker twee Britten. De anderen zijn niet geïdentificeerd. Volgens *Het Laatste Nieuws* zijn er gisteren in Langemark nog eens 73 Duitse militairen uit die tijd naar hun laatste rustplaats gebracht. Alle dertien slachtoffers zijn donderdag naast elkaar begraven op de Wytschaete Military Cemetery, vlak bij de Belgische plaats Ieper. Ook was er een speciale

Recordaantal Britten
wordt Belg

Foto: Shutterstock

Steeds meer Britten worden Belg in de aanloop naar de aangekondigde brexit. In juli kregen 272 Britten de Belgische nationaliteit, ongeveer honderd meer dan in juni, dat ook al een recordmaand was. In de eerste zeven maanden van dit jaar werden 1045 Britten Belg, 88 procent meer dan in die periode vorig jaar, blijkt uit gegevens van het Belgische statistiekbureau Statbel. Sinds de Britten in het referendum in juni 2016 voor een vertrek uit de EU stemden,

verwierven 3902 Britten de Belgische nationaliteit. Dat is drie keer meer dan in de tien jaar voorafgaand aan de volksraadpleging.

In Nederland dienden in de eerste zes maanden van dit jaar 180 Britten een naturalisatieverzoek in, bleek in augustus. Dat was ongeveer twee keer zoveel als in dezelfde periode vorig jaar. Hoeveel Britten Nederland zijn geworden kon het ministerie van Justitie niet vertellen.

Bier in papieren flesjes

Chemiebedrijf Avantium gaat aan de slag met de productie van volledig biologisch afbreekbare verpakkingen voor onder meer bier en frisdrank. Het aan de beurs in Amsterdam genoteerde bedrijf tekende een overeenkomst met The Paper Bottle Company (Paboco). De kennis en kunde van Avantium wordt gebruikt om de flesjes gasdicht te houden. Avantium zorgt er met een dunne laag PEF (polyethyleenfuranoaat) voor dat de flessen een zogeheten hoge barrière-ei-

genschap krijgen. Die eigenschap is nodig voor bier en koolzuurhoudende frisdranken. Tegen 2020 staan de eerste tests op de rol met de flesjes die zijn voorzien van een PEF-laag.

Andere partners van de Paboco zijn onder meer biermaker Carlsberg, de Europese tak van frisdrankreus Coca-Cola, cosmeticaproductent L'Oréal en drankenfabrikant The Absolute Company.

Bultrugwalvis in de Theems verleden

Een bultrugwalvis die sinds afgelopen week-einde in de Theems in Londen zwom, is overleden, meldt de *BBC*. De betrokken hulpdienst liet weten dat het zoogdier onlangs op een zandplaat langs de rivier werd gevonden en niet meer kon bewegen. "Het is erg triest om een bultrug op deze manier aan te treffen", zei een woordvoerder. De walvis is vermoedelijk in de Theems te-

rechtgekomen door een coördinatiefout die het dier maakte. De walvis trok afgelopen weekende veel bekijks in Londen.

De walvis was volgens de Port of London Authority (PLA) tussen de vijf en tien meter lang. In 2006 zwom er ook een walvis in de Theems. Deze overleed toen vanwege gebrek aan voedsel.

Mensen Ook iets leuks voor de Mensen-pagina ?

Een jubileum, diploma of benoeming te melden ? Wij plaatsen het graag op de Mensen-pagina

Stuur uw informatie (kort en bondig, liefst met foto) naar : tlatorre@amigoe.com o.v.v. "Mensen"

Singapore pakt diabetes aan met reclameverbod

Singapore gaat reclames voor drankjes met een hoog suikergehalte verbieden. De regering van de stadstaat wil op die manier diabetes aanpakken. Op televisie, billboards, sociale media, kranten en ander drukwerk worden de reclames verboden. Daarnaast komen er ook speciale etiketten op drankjes die veel suikers bevatten.

Deze moeten consumenten duidelijk maken dat het product dat zij kopen ongezond is. De maatregelen zullen de komende vier jaar worden uitgerold, laat de minister van Gezondheid Edwin Tong weten. Singapore heeft een van de hoogste percentages diabetesgevallen ter wereld. Met name de vergrijzing is daar een oorzaak van.

Eerste ruimtewandelaar overleden

Foto: AFP

Aleksey Leonov

De Russische kosmonaut Aleksey Leonov, de eerste mens die ooit een ruimtewandeling maakte, is overleden. Dat melden Russische media. Hij werd 85 jaar oud. Leonov was een piloot van de luchtmacht van de Sovjet-Unie. In maart 1965 gingen hij en een collega de ruimte in. Na een voorbereiding opende hij een luik van de capsule en ging hij naar buiten. Als eerste mens zag hij de aarde volledig onder zich door trekken. Hij zag heel Europa en de grens tussen dag en nacht. "Je kunt het gewoon niet bevatten. Alleen daar kun je de grootsheid voelen, de enorme omvang van alles om ons heen", zei hij later. Na tien minuten moest Leonov weer naar binnen. Toen ontdekte hij een groot probleem. In het luchtledige was zijn ruimtetapak uitgezet. Hij was zo groot geworden dat hij niet meer door het gat paste. Hij opende snel een klep, waar-

door wat lucht naar buiten kon. Dat was net genoeg om weer naar binnen te komen. De hele wandeling duurde twaalf minuten.

Daarna ging het weer bijna mis. De capsule begon hard te draaien en vulde zich met veel te veel zuurstof. Het lukte de bemanning om alles onder controle te krijgen. En ook de terugkeer in de dampkring mislukte bijna. De capsule haperde en kwam terecht in een afgelegen bos in Siberië, tussen bronstige beren en wolven. Pas een dag later, bij temperaturen diep onder nul, konden Leonov en zijn reisgenoot 9 kilometer langlaufen naar de dichtstbijzijnde open plek in het bos om te worden gered. Leonov werd met zijn missie een nationale held. Hij bezorgde zijn land een overwinning in de ruimterace tegen de Verenigde Staten, aartsrival tijdens de Koude Oorlog.

Buckles

By David Gilbert

Beetle baily

By Mort Walker

Baby blues

Door Jerry Scott & Rick Kirkman

Kipchoge doorbreekt magische grens van 2 uur

Onder grote belangstelling liep Eliud Kipchoge vandaag in Oostenrijk onder de 2 uur op de marathon.

WENEN — Eliud Kipchoge is de eerste atleet ooit die een marathon heeft afgelegd onder de 2 uur. De 34-jarige Keniaanse wereldrecordhouder liep de 42,195 kilometer tijdens een speciale aanval, de 1:59 Challenge, in 1.59,40.

Kipchoge legde de klassieke afstand af in het Prater in Wenen. De 34-jarige Keniaan liep een parcours over de Hauptallee in de Oostenrijkse hoofdstad en kreeg tijdens de door Ineos gefinancierde 1:59 Challenge, hulp van 41 gangmakers,

verdeeld in groepen van zeven. De nieuwe toptijd die Kipchoge heeft neergezet, geldt niet als nieuw wereldrecord. De race is vanwege onder meer de vele 'hazen' niet erkend door de internationale atletiekfederatie. Het wereldrecord zette de Keni-

aan tijdens de marathon van Berlijn van 2018 op 2.01.39. Kipchoge vertrok om 08.15 uur, Europese tijd, voor iets meer dan vier keer een ronde van 9,6 kilometer over de Hauptallee. De omstandigheden waren goed, het was bijna windstil en de luchtkwaliteit is er naar verluidt goed. Een wagen gaf het tempo aan en de hazen liepen in een V-vorm met de punt naar achteren voor hem, om voor de minste luchtweerstand

te zorgen. De Keniaan bleef vrijwel de gehele race zo'n tien seconden onder de richttijd van 1.59.49. Een stralende Kipchoge stuurde in de laatste 400 meter zijn hazen weg en zette 'een sprintje' in dat hem bracht op 1.59.40,2 minuten. In 2017 ondernam Kipchoge al een poging om de barrière van twee uur te slechten. Op het circuit van Monza in Italië kwam hij toen tot een tijd van 2.00.25.

Frankrijk wint van IJsland dankzij strafschoep

REYKJAVIK — Frankrijk heeft de kansen voor IJsland om zich nog te plaatsen voor het EK voetbal van 2020 fors kleiner gemaakt. De wereldkampioen won in Reykjavik met 1-0 door een benutte strafschoep van Olivier Giroud.

Frankrijk staat in groep H in punten gelijk met Turkije dat door een laat doelpunt van Cenk Tosun met 1-0 won van Albanië. Beide landen hebben achttien punten. IJsland staat met nog drie duels te gaan op twaalf punten en moet in

de resterende duels winnen van Turkije en hopen op een nederlaag van de Turken tegen Frankrijk.

Frankrijk kreeg een strafschoep nadat Griezmann werd geraakt. De Fransman ging echter pas een meter later theatraal neer en kreeg tot woede van de IJslanders een strafschoep. Die schoot Giroud beheerst binnen. Frankrijk verzuimde vervolgens voor de 2-0 te zorgen.

Andorra won in dezelfde groep met 1-0 van Moldavië.

Usada blij met stoppen Nike Oregon Project

CHICAGO — Het Amerikaanse antidopingagentschap Usada heeft positief gereageerd op het nieuws dat sportkledingfabrikant Nike stopt met het atletiekproject Nike Oregon Project (NOP). Het stoppen van het NOP-programma is 'het juiste om te doen', zei Usada-baas Travis Tygart.

De beslissing volgt op de recente schorsing van de leidinggevende coach Alberto Salazar, de grondlegger van het trainingscentrum. De coach van onder anderen de Nederlandse tweevoudig wereldkampioene Sifan Hassan, werd door Usada voor vier jaar geschorst wegens het overtreden van de dopingregels in de periode 2010-2014. "Laten we hopen dat ze ac-

cepteren dat er fouten zijn gemaakt en dat ze zich committeren aan schone sport en aan de gezondheid van de atleten", zei Tygart.

Nike benadrukt dat de beslissing om het project te stoppen, is genomen omdat de zaak een oneerlijke last legt op de huidige atleten. "We blijven Salazar steunen in zijn beroepszaak."

Knieblessure Kramer na aanrijding op de fiets

INZELL — Sven Kramer heeft vandaag een knieblessure opgelopen toen hij tijdens het trainingskamp in Inzell op zijn fiets werd aangereden door een auto. Wat de ernst van de kwetsuur is, moet nog verder worden onderzocht. Volgens zijn ploeg Jumbo-Visma is de voorbereiding op het nieuwe seizoen in ieder geval ernstig verstoord.

"Ik heb vooral last van mijn knie", zei Kramer die zondag naar huis vliegt voor nader onderzoek. Maandag wordt de kwetsuur verder onderzocht met onder andere een MRI-scan. "Het is op dit moment afwachten wat de gevolgen zijn voor de start van het nieuwe seizoen. Daar valt nu weinig over te zeggen." Kramer werd aangereden door een auto die uit een uitrit kwam

en de drievoudig olympisch kampioen geen voorrang gaf. Team Jumbo-Visma verblijft momenteel in Inzell om zich voor te bereiden op het nieuwe schaatsjaar, dat op 1 november wordt geopend met het World Cup Kwalificatietoernooi in Thialf. Of de 33-jarige schaatser op tijd hersteld is om aan dat toernooi deel te nemen is volgens de ploeg nog onduidelijk. In het olympisch jaar 2018

had Kramer veel last van zijn rug, nadat hij in de voorbereiding op dat seizoen een paar keer hard was gevallen met de fiets. Daardoor had hij ook op de Spelen in Zuid-Korea niet optimaal kunnen presteren, zei hij na afloop van dat seizoen. Kramers vader Yep ligt momenteel in het ziekenhuis in Groningen omdat hij afgelopen woensdag op de fiets betrokken was bij een verkeersongeval met een lijnbus. De 61-jarige oud-schaatser heeft daarbij nekletsel opgelopen, maar mag volgens een bron dicht bij de familie het ziekenhuis over enkele dagen weer verlaten.

Medvedev ook naar finale in Shanghai

SHANGHAI — Tennisser Daniil Medvedev heeft voor het zesde toernooi op rij de finale gehaald. De als derde geplaatste Rus won in de halve finale van de Masters van Shanghai in twee sets van de Griek Stefanos Tsitsipas: 7-6 (5) en 7-5.

Medvedev, de nummer vier van de wereld, haalde in de laatste vijf toernooien die hij speelde, steeds de finale. Hij won in Cincinnati en Sint-Petersburg, maar hij verloor de finales in Washington en Montreal en die van de US Open. Tegen de als zesde geplaatste Tsitsipas was

Medvedev net iets sterker. Ondanks drie breakpunten tegen, won hij de eerste set in een tiebreak met 7-5. In de tweede set mocht hij op 5-4 serveren voor de wedstrijd, maar zag de Griek terugkomen tot 5-5. De 23-jarige Rus raakte echter niet in paniek, brak Tsitsipas meteen weer terug en

kreeg een tweede kans. Die benutte hij wel. Medvedev versloeg de 21-jarige Griek eerder dit jaar in Monte Carlo. De Rus won tot dusverre alle vijf de onderlinge partijen. Tsitsipas had in de kwartfinale verrassend gewonnen van de nummer één van de wereld, Novak Djokovic. In de finale in Shanghai treft Medvedev de winnaar van de partij tussen de Italiaan Matteo Berrettini en de Duitser Alexander Zverev.

Daniil Medvedev

AZ-duo leidt Jong Oranje langs Portugal

DOETINCHEM — Jong Oranje heeft mede dankzij sterk spel van het AZ-duo Myron Boadu en Calvin Stengs met 4-2 gewonnen van Jong Portugal. Op de Vijverberg in Doetinchem scoorde Boadu tweemaal op aangeven van Stengs die zelf één keer trefzeker was. Het is de tweede zege van de ploeg van coach Erwin van de Looi in de kwalificatie voor het EK van 2021 in Hongarije en Slovenië.

Debutant Boadu had Oranje met een intikker op aangeven van Stengs al in de achtste minuut op 1-0 gebracht. Jong Portugal kwam vlak voor rust op gelijke hoogte door een doelpunt van Diogo Queirós. In de tweede helft kregen beide ploegen een strafschoep. Teun Koopmeiners en Gedson Fernandes waren allebei trefzeker vanaf de stip.

Met nog zes minuten officiële speeltijd was het Boadu die scoorde en Jong Oranje op een 3-2 voorsprong zette. Stengs wist zijn ploeggenoot van AZ opnieuw goed te vinden. In blessuretijd bepaalde Stengs met een raak schot de eindstand op 4-2. Van de Looi had Boadu voor de tweede keer opgeroepen voor Jong Oranje. De aanvalder van AZ had zich in september echter moeten afmel-

den met een bovenbeenblessure. Hij mocht tegen Portugal beginnen in de basis en vormde een aanvalsduo met AZ-ploeggenoot Stengs en

Justin Kluivert. Aanvoerder Koopmeiners was trots op hoe de ploeg de zege over de streep had getrokken. "Wij waren dodelijker voor de goal", zei hij bij FOX Sports. "Dat zie je terug in de score."

Jong Oranje speelt dinsdag de derde kwalificatiewedstrijd bij Jong Noorwegen. Het eerste duel had de ploeg met 5-1 gewonnen van Jong Cyprus.

Depay valt weg voor duel met Wit-Rusland

ZEIST — Memphis Depay reist vandaag niet met het Nederlands elftal naar Wit-Rusland voor de EK-kwalificatiewedstrijd van morgen in Minsk.

De aanvalder van Olympique Lyon, die donderdag in Rotterdam tegen Noord-Ierland nog tweemaal trefzeker was, kampt met bovenbeenklachten, meldt de KNVB. Bondscoach Ronald

Koeman roept geen vervanger op, waardoor de selectie voor de interland uit 22 spelers bestaat. Oranje is na de zege van 3-1 op Noord-Ierland de koploper in groep C. Bij een overwinning op de Wit-Russen is plaatsing voor het EK heel dichtbij. Donyell Malen is de logische vervanger van Depay in het elftal van Koeman. De jonge spits van PSV viel tegen de Noord-Ieren in.

Zdenek Ondrasek (m) schoot Tsjechië naar een verrassende overwinning op Engeland.